

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Index scholarum in Universitate Litteraria Gryphiswald...

Philodemus,
George Kaibel

880
1-296 cp
K13

VNIVERSITATIS LITTERARIAE
GRYPHISWALDENSIS
R E C T O R
ERN. IVL. CVELMVS SCHVPPE
CVM
CONCILIO ACADEMICO
S. D.
CIVIBVS ACADEMICIS.

PHILODEMI Gadarensis epigrammata ideo potissimum seorsim edenda existimavi ut elegantissimi poetae nomen ne diutius lateret tamquam obscuratum et oppressum vilissimorum epigrammatographorum multitudine, quorum carmina Philippus Thessalonicensis Meleagri exemplum secutus in coronae speciem composuit: neque enim florent illa venustate nec bene olent pleraque. Philodemi autem laudem cum ipsae reliquiae praedicant tum Cicero ingenii eius imaginem scite ac luculenter adumbravit notissimo orationis Pisonianae loco, unde haec transcribam (cap. 28 sq.):

est quidam Graecus (Philodemum dici dudum constat) qui cum isto (i. e. Pisone) vivit, homo, ut vere dicam (sic enim cognovi) humanus, sed tam diu quam diu cum aliis est aut ipse secum: is cum istum adolescentem iam tum hac dis irata fronte vidisset, non fastidivit eius amicitiam, cum esset praesertim appetitus: dedit se in consuetudinem sic ut prorsus una viveret nec fere unquam ab eo discederet. Non apud indoctos, sed, ut ego arbitror, in hominum eruditissimorum et humanissimorum coetu loquor: audistis profecto dici philosophos Epicureos omnis res quae sint homini expetendae voluptate metiri, rectene an secus nihil ad nos, aut si ad nos, nihil ad hoc tempus; sed tamen lubricum genus orationis adolescenti non acriter intellegenti est saepe praeceptum: itaque admissarius iste simul auditur voluptatem a philosopho tanto opere laudari, nihil expiscatus est: sic suos sensus voluptarios omnis incitavit, sic ad illius hanc orationem adhinnivit, ut non magistrum virtutis, sed auctorem libidinis a se illum inventum arbitraretur. Graecus primo distinguere et dividere illa quem ad modum dicerentur: iste claudus, quem ad modum aiunt, pilam retinere; quod acceperat testificari, tabellas obsignare velle, Epicurum desertum dicere; etenim dicit, ut opinor, se nullum bonum intellegere posse demptis corporis voluptatibus. Quid multa? Graecus facilis et valde venustus nimis pugnat contra imperatorem populi Romani esse noluit; est autem hic de quo loquor non philosophia solum, sed etiam ceteris studiis, quae fere Epicureos neglegere dicunt, perpolitus; poema porro facit ita festivum, ita concinnum, ita elegans nihil ut fieri possit argutius, in quo reprehendat

eum licet si qui volet, modo leviter, non ut impurum, non ut improbum, non ut aulacem, sed ut Graeculum, ut adsentatorem, ut poetam . . . rogatus, invitatus, coactus ita multa ad istum de ipso quoque scripsit ut omnis hominis libidines, omnia stupra, omnia cenarum conviviorumque genera, adulteria denique eius delicatissimis versibus expresserit, in quibus si qui velit possit istius tamquam in speculo vitam intueri: ex quibus multa a multis lecta et audita recitarem, ni vereretur ne hoc ipsum genus orationis quo nunc utor ab huius loci more abhorreret, et simul de ipso qui scripsit detrahi nihil volo.

De ipsius Pisonis cenis victuque addo quae Cicero dixit eiusdem orationis c. 27, 67: nihil apud hunc lautum, nihil elegans, nihil exquisitum (laudabo inimicum), quin ne magno opere quidem quicquam praeter libidines sumptuosum: toreuma nullum, maximi calices et ei ne contemnere suos videatur Placentini, exstructa mensa non conchyliis aut piscibus, sed multa carne subrancida, servi sordidati ministrant, non nulli etiam senes, idem coquus, idem atriensis, pistor domi nullus, nulla cella, panis et vinum a propola atque de cupa, Graeci stipati quini in lectis, saepe plures, ipse solus: bibitur usque eo dum de dolio imo ministretur; ubi galli cantum audivit, arum suum revixisse putat, mensam tolli iubet.

Ex his si quis non de ingenio tantum sed etiam de vita moribusque Philodemi coniecturam fecerit, ipsis epigrammatis vix verendum est ne refellatur; si quis contra in his non tam Philodemi se quam Pisonis vitam tamquam in speculo intueri posse censuerit, auctorem habebit Ciceronem, cuius facunda indignatio quatenus in falsum res auxerit ego diiudicare non audeo. Non hominis volui sed poetae imaginem repraesentare.

Ad numerorum Philodemi elegantiam depingendam non multis opus est verbis; sufficient fere haec. Inter hexametros septuaginta novem bucolica caesura distincti sunt duodecsexaginta, et ita quidem ut sexiens et viciens simul post tertium trochaeum, triciens bis post primam tertii pedis syllabam incideretur, semel (XVI 7) bucolicae antecedit spondeus. Qui bucolica caesura carent versus habent post tertium trochaeum caesuram omnes praeter tres semiquinaria incisos; desinunt hi versus aut in trisyllabum vocabulum aut in quadrisyllabum (vel bisyllaba duo), quorum utrumque deciens factum est. Paullo robustiorem versum unum admisit poeta (XVI 1) ἐξήκοντα τέλει Ναρτὸν λυκκῶντιδος ὄρας et nomine Charitonis et certo annorum numero coactus.

Addo unum quod non tam ad numeros quam ad verborum compositionem poeticam pertinet. Diphthongum vel vocalem longam insequente vocali in metris dactylicis corripere posse hoc pueri discimus. Sed quod etiam viri nec pauci neque indocti plane in universum omnibus omnium temporum poetis hanc licentiam placuisse opinantur, errant vehementer. Hanc quaestionem cum ipse accuratius ante hos novem annos tractare coepissem, iam Lohrsium vidi usum Nonnianum certioribus circumscripsisse finibus (quaest. ep. p. 264 sqq.), cuius exemplum qui imitatus sit novi neminem. Mihi nunc cum epigrammatum poetis res est, et exponam quam potero brevissime. Cum omnia quo angustioribus inter se vinculis continentur eo difficilius dirimuntur eoquo facilius quo laxior est rerum necessitudo, tum hiatus omnium maxime is tolerabilis est qui post caesuram sive post sententiam terminatam admittitur. Eadem autem ratione aegrius ferimus eum hiatus quo tertia ab secunda dactyli syllaba discinditur, quam

eum qui alterum ab altero pede dactylico seiungit; artius enim singulae dactyli syllabae quam singuli dactyli inter se cohaerent. Itaque factum est ut elegantiores numerorum artifices trochaico hiatu (velut εἰ πῶς ἐφεύροι) versus continuitatem interrumpere vererentur, admitterent vero certis quibusdam locis dactylicum (velut γίγνεται ἐν πολέμῳ). Callimachus in versu pentametro ne unum quidem hiatum sibi permisit, si eum exceperis quem xxi particula ante vocalem posita efficit; hanc enim voculam (propter usus crebritatem ipsiusque levitatem) omnibus fero de hiatu legibus exemptam esse docuit de Nonno agens Lehrsius l. s. s. p. 267. Qui praeterea legebatur hiatus trochaicus epigr. 62 ed. Wil. κείτῃ ἐν Ὀρτυγίῃ, eum probabili coniectura sustulit Wilamowitzius. In hexametris epigrammatum non plus quattuor hiatus dactyli exempla reperiuntur, duo ante caesuram bucolicam, duo in pede primo. Ex hymnis Callimacheis Palladis lavacrum distichis conscriptum proxime accedit ad epigrammatum rationem: semel in altera pentametri parte legitur χρίτῃ Ἡρακλέης. Quae ex reliquis carminibus elegiacis supersunt, in his si exceperis quae pravis coniecturis illata sunt nihil est quod repugnet. Epigrammatum et elegiarum eadem numerorum leges esse consentaneum est; si quaeramus igitur unde tantam Callimachus severitatem adsciverit, ad elegiacos poetas vetustiores nos convertamus oportet, Callinum dico, Archilochum, Tyrtaeum, Mimnermum, Solonem, quorum in reliquiis dactyli hiatus reperiuntur in hexametris quadraginta sex, e quibus in quarto pede ante caesuram bucolicam triginta quattuor, in quinto septem, in primo quattuor, in tertio unus (Solonis 4, 17), nullus in secundo pede¹⁾; in pentametris autem triginta septem, quorum ad priorem versus partem pertinent novem, ad alteram reliqui. Trochaici contra hiatus non plus octo exempla sunt omnia, in hexametri pede primo duo, in tertio ante caesuram duo, in quinto unus, in pentametri partis prioris pede primo duo, in eadem alterius sede unus. Non opus est reliquorum poetarum numeros enotare: eadem ratio est omnium. Quid igitur mirum, si Callimachus subtilissimus numerorum arbiter quod antiquiores vidit raro et parce admisisse id omnino tamquam vitiosum et illicitum expulit. Callimachi exemplo nihil commoti sunt qui vel illi aequales fuerunt vel Meleagro Gadarensi superiores; qui quidem etsi trochaico hiatu rarius quam dactylico utuntur minimo tamen eum defugiunt. Primus videtur Meleager fuisse qui Callimachi usum observatum et perspectum imitaretur suaque auctoritate confirmatum sectatoribus vel sodalibus traderet. Habent igitur triginta fero et centum epigrammata quae Meleagri nomino foruntur, quattuordecim in caesura bucolica hiatus dactylicos ita ut desinant corroptae syllabae duae in ω (ἐγὼ et ὄρῳ), duae in ου (Μελανιππίδου et Νικαινέτου), reliquae autem decem verborum formae sint in -ει sive in -αι exeuntes. Primi hexametri pedis tres numerantur hiatus dactyli, quinti unus (A. P. IX 16 γλυκυπάρθενοι ὦραι). In pentametris numeri Meleagrei ita hiant ut aut prioris aut alterius partis primus dactylus verbi forma sit in -ει sive in -αι desinens, excepto uno prooemii versu 52, ubi ipsa rei difficultate excusatus scripsit Φαιδίμου Ἀνταγόρου τ'. Trochaici hiatus omnino duo nunc leguntur exempla, alterum A. P. XII 53 ἦν πῶς ἐπ' ἡρόων Κῆρην κατὰ νῆσον ἴδητε Φαίον εἰς χαροπὸν δερκομένῃν πέλαγος, quod corrigere non audeo, alterum

1) vel hinc apparet perversam esse Bergkii coniecturam nuper denuo propositam in Solonis fr. 27, 9 πέμπτῃ δ' ὥριον ἄνδρα γάμου μεμνημένον εἶναι, ubi rectissime traditum ὥριον.

A. P. V 198 corrupte in codice sic scriptum οὐδέτι σοι φαρέτρῃ πρ. ω. . εν πετρόεντας οἰστοῖς κρύπτεις, Ἔρω; legunt cum Brunckio κρύπτει, Ἔρω; perperam ut nunc patebit, quamquam meliora non sunt in promptu. Difficilius est de Antipatro Sidonio iudicium, cuius nomine non raro ea epigrammata inscripta sunt quae certis ac necessariis de causis Antipatro Thessalonicensi attribuenda sunt. In eis tamen quae aut certo Sidonii poetae sunt aut saltem dubitari potest ad utrum sint referenda hiatum ante bucolicam hexametri incisionem nullum invenio (nam carmen ieiunum A. P. VII 30 etiam aliis de causis Thessalonicensi reddendum est), in primo pede tria vel quattuor exempla sunt dactylica; in priore pentametri parte unus, in altera tria, ad antiquiorum similitudinem omnia (A. P. VII 23 χρίμπτεται εὐφροσύνη, VII 146 μύρομαι ἐξομένη, VII 467 λείπεται ἄμμι κόνης). Trochaicos hiatos non minus sex editores Antipatro iniunxerunt, quos tamen omnes aut aliis poetis reddendos aut emendatione tollendos esse demonstrabo. Aliena sunt ab Sidonii poetae elegantia aptaque Thessalonicensis ingenio epigrammata quattuor A. P. VII 30. 246. 303. 745 (cf. comment. in honorem Th. Momms. p. 334), ut vitiosos hiatos (οὐδ' Αἰδῆς οἱ ἔρωτας, Ἴσσοῦ ἐπὶ προμολῇσιν, Ἴνοι ἀνοικτήρων, αἶ τοι ἔοντο) non iam curemus. Corruptum versum A. P. VII 164 ad correctoris fidem certa ratione restitui Hermae XV 462 (ἔλθοι δ' ὀλβίστην pro ἔλθοι ἐς ὀλβίστην); item, ut iam Iacobsius perspexit, corrupta est lectio A. P. VI 47 εἶπε δέ Ἀαῖρε θεὰ καὶ τήνδ' ἔχε· χήρη ἐγὼ γὰρ τέσσαρας εἰς ἐτέων ἐρχομένη δεκάδας ἀρνεῦμα τὰ σὰ δῶρα, ubi Iacobsius coniecit καὶ τήνδ' ἔχε κερχίδ'· ἐγὼ γὰρ κτλ'. Apparet igitur Antipatrum hiatu dactylico rarissime usum esse, trochaico autem plane abstinuisse. Non minus parcus huius licentiae Philodemus est, qui in bucolica caesura semel scripsit (infra ep. XIX 3) πολὴ γὰρ ἐπείγεται ἀντὶ μελαίνης θριξὶ ἥδην, semel in priore pentametri parte (ep. II 6) βούλομαι, ἀλλὰ ποθῶ, bis in altera πῦρ τύφεται ἐγκρύριον (VI 4) et ἄγγελοι ἡλικίης (XI 4). Mirum est quod non scripsit XI 6 τύφεται ἐν κραδίη sed τύφετ' ἐν κραδίη, quod quidem traditum est. Adiungam denique his Apollonidam Smyrnaeum Philodemi aequalem, de quo dixi infra ad ep. XI 4. Eius epigrammata unum et triginta numero etsi valde differunt inter se et argumentis et bonitate (alia enim nativa quadam simplicitate laudabilia, aliorum et res et verba de triviis collecta nullius sunt pretii), tamen numerorum versuumque ars una est et aequalis, rarissimo contenta hiatu dactylico, trochaico diligenter ubique evitato. Meleagri eum carmina legisse uno videtur exemplo demonstrari posse. Alcaei Messenii versum de Homero Ieta (A. P. VII 1) ὀλβίστη νήσων πόντῳ Ἴος imitatus est Meleager de Tyrionum urbe haec dicens (A. P. XII 256) ὀλβίστη νήσων ἱερὰ Τύρος eademque de Coorum (XII 56) ὀλβίστη Μεροπων ἱερὰ πόλιν, utrumque propter pulcrorum puerorum copiam. Apollonides autem dum Loonem Rhodium Paridi et Ganymedi pulcritudine comparandum praedicat respondit Meleagro eademque laude etiam Rhodiorum insulam dignam esse ait his verbis μακκράτῃ ἔστ' ἄρα νήσων καὶ Ῥόδος (XVI 49): sic demum καὶ particula molesta olim visa Iacobsio recte intellegi poterit. Itaque ab Meleagro etiam versuum artem didicisse videtur Apollonides.

I Anthol. Palat. V 46 Φιλοδήμου.

- α. Χαίρε σύ. β. καὶ σύγε χαίρε. α. τί δεῖ σε καλεῖν; β. σὲ δέ; α. μήπω
τοῦτο φιλοσπούδει. β. μηδὲ σύ. α. μήτιν ἔχεις;
β. αἰεὶ τὸν φιλέοντα. α. θέλεις ἅμα σήμερον ἡμῖν
δειπνεῖν; β. εἰ σὺ θέλεις. α. εὐγε· πόσου παρέσθῃ;
5 β. μηδὲν μοι προδίδου. α. τοῦτο ξένον. β. ἀλλ' ὅσον ἂν σοι
κοιμηθέντι δοκῇ, τοῦτο δός. α. οὐκ ἀδικεῖς.
β. ποῦ γίνῃ; α. πέμψω. β. καταμάνθανε. α. πηνίκα δ' ἤξεις;
β. ἦν σὺ θέλεις ὦρην. α. εὐθὺς θέλω. β. πρόαγε.

V. 2 φιλόσπουδος et μήτε σύ codex; μηδέ recte iam Duebnerus, alterum ego correxi. Verbum enim requiri decent puellae verba quae secuntur μηδὲ σύ; itaque quae alii temptaverunt missa faciam. Multa sunt similia verba recentiore litterarum graecarum aetate ficta velut φιλοθεωρεῖν, φιλοθηρᾶν, φιλογραμματεῖν, φιλοκοσμεῖν, φιλομυθεῖν, φιλογραφεῖν, φιλομουσεῖν (πεφιλομουσήκασιν ipse Philodemus de mus. p. 17 fr. 30, 3 ed. Kemke) alia — ὁ sq. verba οὐκ ἀδικεῖς· ποῦ γίνῃ; πέμψω vulgo uni iuveni tribuuntur, quod ut pugnat cum quaesita colloquii arte ita ipsis verbis ποῦ γίνῃ refellitur. Haec enim sic ut solet explicari non posse (*ubi habitas?* vertit Duebnerus) apertum est: immo quod differunt inter se ἐν Νίῳ εἶναι et ἐν Νίῳ γίνεσθαι (Herod. V 33), ἐκεῖ εἶναι et ἐκεῖ γίνεσθαι (cf. Aristid. or. 23 I p. 447 D. ὥς δὲ ἐγενόμεθα οὐ ἢ Ἀγαθὴ Τύχη καὶ ὁ Ἀγαθὸς Λαίμων ἐπιστάντες κτλ.), idem plane interest utrum ποῦ εἰ dicas an ποῦ γίνῃ. Quaerit igitur meretricula *ubi eris, quo te conveniam, ubi cena apparabitur*, cf. infra n. XXIII οὐτ' ἐν ἀπόψει γινόμεθα; poterat eadem quaerere ποῦ γίγνεται vel γενήσεται scil. τὸ δεῖπνον. Traditae lectionis genuinitatem tuetur eiusdemque falsam interpretationem praecivit is poeta cuius epigramma Anth. Pal. V 308 traditum est hoc lemmate τοῦ αὐτοῦ (i. e. Antiphili) ἢ μᾶλλον Φιλοδήμου, ut dubitari nequeat poetae nomen ignotum fuisse. Ipsum autem carmen hoc est:

Ἡ κομψή, μεῖνόν με· τί σοι καλὸν οὖνομα; ποῦ σε
ἔστιν ἰδεῖν; ὃ θέλεις δώσωμεν· οὐδὲ λαλεῖς;
ποῦ γίνῃ; πέμψω μετὰ σοῦ τινα· μή τις ἔχει σε;
ὦ σοβρὴ, ὑγίαιν'· οὐδ' ὑγίαινε λέγεις;
καὶ πάλι καὶ πάλι σοι προσελεύσομαι· οἶδα μαλάσσειν
καὶ σοῦ σκληροτέρως· νῦν δ' ὑγίαινε, γύναι.

Etiam in proximis Philodemi verbis interpretandis imitatore videmus lapsum esse, si quidem πέμψω illud ita expressit πέμψω μετὰ σοῦ τινα; Philodemus enim quid voluerit apparet collatis Machonis versiculis apud Athenaeum servatis XIII p. 583 c Νικῶ λέγεται, — Πύθωνος — μεταπεμπομένου ποθ', ὥς ἔοικ', αὐτήν, λέγειν πρὸς τὸν μετιόντα παῖδα κτλ.' Nudo mittendi verbo similiter usus est Martialis VI 51 *inascor licet usque roces mittasque rogesque*. Difficiliorem denique imperativum καταμάνθανε imitator quia non intellexit sicco pede transiit. Puella ita videtur respondere ut iuveni domicilium indicet; nam hoc illi cognito opus erat, ut mitteret. Poterat autem indicare aut eo modo quo apud Terentium (Adelph. 571) Syrus Demeae sci-

scitanti respondet: *nostin porticum apud macellum hac deorsum* c. q. s., quae ratio epigrammatis brevitati minime apta foret, aut, quod iam Iacobsius suspicatus erat, monstravit quaerenti tesseram nomine habitaculoque inscriptam. Verbum autem *καταμάθηναι* idem significat, quod apud graecos comicos *ξυνές* vel *ἄκουσον* (dicunt autem *μακθάνεις*; et *μακθάνω*), apud romanos *audi* vel *ausculta* vel *scies* vel *serra* esse solet.

II Anth. Pal. XII 173 Φιλοδήμου. Difficile est dictu quo errore carmen in Stratonis Musam puerilem delatum sit.

Λημῶ με κτείνει καὶ Θέρμιον, ἡ μὲν ἐταίρη,
 Δημονὴ δ' οὐπω Κύπριν ἐπισταμένη·
 καὶ τῆς μὲν ψύω, τῆς δ' οὐ θέμις· οὐ μὰ σέ, Κύπρι,
 οὐκ οἶδ' ἦν εἰπεῖν δεῖ με ποθεινοτέρην.
 5 Λημάριον λέξω τὴν παρθένον· οὐ γὰρ ἔτοιμα
 βούλομαι, ἀλλὰ ποθῶ πᾶν τὸ φυλασσόμενον.

V. 1 sq. ad codicis fidem legebatur ἡ μὲν ἐταίρη Λημῶ, ἡ δ' οὐπω κτλ., quod correxi Hermae vol. XV 459. Verbum *κτείνειν* eodem sensu positum quo apud Euripidem Hippol. 1064 τὸ σεμνὸν ὥς μ' ἀποκτείνει τὸ σόν — 3 ψύειν coniecit Wilamowitz probabiliter. Verbum rei proprium est, cf. Soph. Trach. 564 ὃς καὶ — φέρων ἐπ' ὤμοις, ἥνικ' ἦν μέσῳ πόρῳ, ψύει ματαίαις χερσίν, similiterque Romani *tungendi* verbo utuntur, cf. Terent. Adelph. 686 *virginem vitasti quam te non ius fuerat tangere* et Ovid remed. 783 *nam sibi quod nunquam tactam Briseida iurat* — 5 sq. sententiam multifariam exercitatum paucis exemplis inlustrabo. Xenophon Hieron. I 30 οὐ γὰρ τῶν ἐτοίμων ἤδετα ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπίζομένων; Callimachus pulcrum de Epicyde venatore epigramma, qui ἐν οὔρεσι πάντα λαγῶν διφῶ καὶ πάσης ἔχνη δορυκαλίδος στείβῃ καὶ νηρετῷ κεχαρμένος, ἦν δέ τις εἶπῃ· τῇ, τόδε βέβληται θηρίον οὐκ ἔλαβεν, hoc acumine distinxit χοῦμὸς ἔρως τοιόσδε· τὰ γὰρ φεύγοντα διώκειν οἶδε, τὰ δ' ἐν μέσῳ κείμενα παρπέταται (ep. 31 ed. Wil.), quod vertit (praeter Horatium loco notissimo sat. I 2, 105 sqq.) Ovidius amor. II 9, 9 *venator sequitur fugientia, capta relinquit, semper et inventis ulteriora petit* et melius idem amor. II 19, 36, quod carmen totum in hoc argumento versatur, *quod sequitur fugio, quod fugit ipse sequor*. Philodemi versiculum ad verbum vertit Ovidius amor. III 4, 25 *quidquid serratur cupimus magis* (cf. etiam art. am. III 601 *incitat et ficti tristis custodia servi* — *quae venit ex tuto minus est acceptu voluptas*); ad Xenophontis similitudinem propius accedit Petronius cap. 15 *nolo quod cupio statim tenere nec victoria mi placet parata*. Etiam in Aristae-neti epistulis non raram hanc esse sententiam breviter memorasse sufficit.

III Anth. Pal. V 115 Φιλοδήμου.

Ἡράσθην Λημοῦς Παφίης γένος· οὐ μέγα θαῦμα·
 καὶ Σαμίης Λημοῦς δευτέρων οὐχὶ μέγα·
 καὶ πάλι Ναξιακῆς Λημοῦς τρίτον οὐκέτι ταῦτα
 παίρνει· καὶ Λημοῦς τέττατον Ἀργολίδος.
 5 αὐτὰί που Μοῖραι με κατωνόμασαν Φιλόδημον,
 ὥς αἰεὶ Λημοῦς θερμὸς ἔχει με πόθος.

V. 3 πάλιν ὑτιακῆς codex Palat., ut tamen teste Paulsseno incertum sit septima littera τ fuerit an σ an π an ε; Ἀσιακῆς Planudes. Utique adiectivum videtur ex rariore eorum genere fuisse, de quibus Stephanus Byzantius p. 16, 16 ed. Mein. ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν ἐθνικά, ὡς τοῦ Ῥοδίου τὸ Ῥοδιακός κτητικὸν καὶ Σαμίου τὸ Σαμιακός. Improbabilia sunt quae excogitaverunt interpretes Ὑτιακῆς Chardon, Ὑσσιακῆς Boissonade, αὐτ' Ἰακῆς Iacobsius; nam ut alia taceam non poterat poeta, si subfrigidi lusus aliquam saltem probabilitatem esse voluit, ad nomina parum nota et nimis longe petita confugere. Itaque Ναξιακῆς scripsi, quod si cui libuerit poterit Planudis fide firmare; gentile quidem Ναξιακός non magis novi quam Ἰακός vel Αἰγυπτιακός, sed possessivo saltem adiectivo Naxiacorum scriptores usi sunt — 6 ἐχει Planudes, ἐχει codex Pal. Priorem lectionem iure commendavit Boissonadius ad Nicetae Eugeniani l 164.

IV Anth. Pal. V 123 Φιλοδήμου.

Νυκτερινὴ δίκερως, φιλοπάννυγε, φαῖνε, Σελήνη,
φαῖνε δι' εὐτρήτων βαλλομένῃ θυρίδων,
κῦγαζε χρυσέην καλλίστιον ἐς τὰ φιλεύντων
ἔργα κατοπτεύειν οὐ φθόνος ἀθανάτη.
5 ὀλβίζεις καὶ τήνδε καὶ ἡμέας, οἷδ' αὖ, Σελήνη,
καὶ γὰρ σὴν ψυχὴν ἐφλεγεν Ἐνδυμίων.

V. 2 similis est Asclepiadis versus A. P. V 153 δι' ὑψιλόφων φαινόμενον θυρίδων et comparari potest etiam Alcaei Messenii versiculus (Anth. Plan. 8) δι' εὐτρήτων φεγγόμενος δονάκων; nam sic potius hic scribendum cum Brunckio quam cum Meinekio διὰ τρητῶν (traditur aut hoc aut δι' ἐντρήτων) — 3 κῦγαζε non est *adspice*, ut apud Diotimum Milesium A. P. V 106 εἶδος ἐσφυγάζων μοῦνον γλυκύ, sed *illustra*, id quod probat adiectivum χρυσέην. Male igitur intellexisse hunc locum videtur Nicetas Eugenianus VIII 119, cuius verba eo magis adscribam, quod unus ille ex recentioribus est, quod equidem sciam, qui Philodemi carmina legerit; ille igitur sic scribit: σὺ γοῦν, Σελήνη, γλυκυφεγγῆς ὀλβία ἄθραι, ποδήγει, φωταγώγει τὸν ξένον Ἐνδυμίων ἐφλεξε καὶ σὴν καρδίαν — 4 ἀθανάτη codex, corr. Iacobs — Attulit Iacobsius similia quaedam Ovidii verba, quae ille Leandrum fecit scribentem (heroid. XVII 61): *hanc ego suspiciens 'faveas dea candida' dixi 'et subeant animo Latmia sara' uo; non sinit Indymion te pectoris esse severi, flecte, precor, vultus ad mea furta tuos*. Sed Ovidium Philodemi carmen imitari voluisse non adfirmaverim.

V Anth. Pal. V 25 τοῦ αὐτοῦ. Praecedit epigrammation in Heliodoram puellam, Philodemi quidem nomine inscriptum et in codice Palatino et in Planudea sylloge, Meleagro tamen sine dubio tribuendum. Hinc etiam hoc quod sequitur ambigi poterit num sit Philodemi.

Ὅσσάκι Κυδίλλης ὑποκόλπιος εἶτε κατ' ἑμῶν
εἶτ' ἀποτολμύσας ἥλυθον ἐσπέριος,
οἷδ' ὅτι πὰρ κρημνὸν τέμνω πόρον, οἷδ' ὅτι ῥίπτω
πάντα κύβον κεφαλῆς αἰὲν ὑπερθεῖν ἐμῆς.
5 ἀλλὰ τί μοι πλέον ἐστίν; ὃ γὰρ θρασὺς ἦδ' ὅταν ἐλκη
πάντοτ' ἔρωις ἀρχὴν οὐδ' ὄναρ οἷδε φόβον.

Quae ab Cydillae amplexu metuit pericula poeta, ea sunt sine dubio quae Ovidius (am. II 19) tamquam exigit ab nimis facili et lenone marito, qui ut difficiliorem reddat adultero aditum iubetur *iam prima claudere nocte forem*. Cydillam non solum vespertinus sed etiam diurnus adit amator, quod cum sine dubio periculosius fuerit participium ἀποτολμᾶσας non ad alterum solum membrum sed ad utrumque ἀπὸ κοινοῦ referendum est. Periculi magnitudo duplici imagine repraesentatur, quod videtur imitatus esse Ovidius art. am. I 375 sqq., dum quaerit an ad dominam potiundam prosit violare ministram: priore loco (376) *talibus*, inquit, *admissis alea grandis inest*, altero (381) *non ego per praeceps et acuta cucumina caulam nec iuvenum quisquam me duce captus erit*. Volgarem aleae imaginem pulcro exornavit graecus poeta; nam audacius est aleam retro super caput iacere, ut quo ceciderit nec possit scire ille nec velit sciscitari. Ita amator Venerem iccerit an canem, salvus sit an capitis periculum subeat non curat nec respicit — 5 πλέον ἔστι γὰρ θρασύς codex; ut verum expleret Planudes οὖν post γὰρ addidit inepte. Iacobsius olim τί μοι πλέον ἔστιν; ἔχον θρασύς, postea τί γὰρ; θρασύς, quod cum facillimum videretur placuit Duebnero. At non solum languidum ac frigidum esse illud τί γὰρ; sed etiam pugnare cum usu poetarum exempla docebunt: Asclepiades A. P. V 85 φρίδῃ παρ-θενίης καὶ τί πλέον; οὐ γὰρ ἐς Ἀἰθρῶν ἐλθοῦς εὐρήσεις τὸν φιλέοντα κόρη, Theocritus qui creditur ep. 6 ed. Ziegl. (A. P. IX 432) ἂ δὲ ἴλκιε τὸ Θύρσι, τί τὸ πλέον, εἰ κατατρεχέεις δάκρυσι διγλήνους ὄπας ὀδυρόμενος; οἴχεται ἂ χίμαρος τὸ καλὸν τέκος, οἴχεται ἐς Ἀἶθρην . . . αἱ δὲ κύνας κλαγγεῦντι· τί τὸ πλέον, ἀνίκα τήνας ὁστίον οὐδὲ τέφρα λείπεται οἰχομένης; Alcaeus Messenius de Amore querens A. P. V 10 τί πλέον εἰ θεὸς ἄνδρα κατατλέγει; Diotimus A. P. VII 261 τί πλέον εἰς ὠδὴν πονεῖν, τί δὲ τέκνα τεκέσθαι; μὴ τέκοι ἦ μέλλει παιδὸς ὄρῃ θάνατον. Adde multo recentius Thessalonicenso epitaphium ab Gregorio Campsico descriptum A. P. VII 340 ἀλλ' οὐδὲν πλέον ἔσχε· τί γὰρ πλέον ἀνέρι κήδεος μόνῳ ὑπὲρ γαίης οἰχομένης ἀλόχου; vides duplicata interrogandi figura, quae quam molesta sit quivis sentit, neminem usum esse. Itaque ὁ γὰρ θρασύς scripsi: *proterrus enim Amor et si quem rapit metum omnino nescit*. Fateor aliquando haesisse me in copula ἡδὲ, cuius quam rarus sit apud poetas Graecos usus satis constat; quod tamen conieceram οὐδ' ὅταν ἔλκη falsum est propterea quod sic non πάντοτε sed πώποτε dicendum fuerat poetae, quodque praeterea in mentem venit ὁ γὰρ θρασύς, ἡ δ' ὅταν ἔλκη πάντοτε Ἐρως κατ' eo nomine displicet quod non mulier sed deus amantem trahit. Itaque ἡδὲ particulam ferendam eo magis existimo, quod de poeta non satis constat. Invenitur autem ἡδὲ apud Theocritum singulis exemplis in Ptolemaeo in Hierone in Dioscuris in Hercule leonida, quae omnia epicae indolis sunt carmina, apud Moschum quater, apud Bionem nusquam; apud Callimachum tria tradita sunt exempla in tertio hymno omnia, e quibus unum (III 155) de coniectura sustulit Wilamowitzius. In epigrammatis, quod magis ad rem pertinet, omnino abstinerunt particula vero epica cum Callimachus eiusque aequales tum Meleager (facile enim excusatur unum prooemii exemplum A. P. IV 1, 40 ἡδὲ Πολυκλείτου), Antipater Sidonius, vetustiores denique omnes: nam rhetorum turbam artis stilique incuriosam, Crinagoram dico, Philippum, Antipatrum minorem, M. Argentarium poetarum numero eximo. Excipienda hac lege paucissima restant exempla, unum incertum Alcaeii Messenii A. P. XI 12 οἶνος καὶ Κένταυρον, Ἐπίκρατες, οὐχὶ σὲ μόνον ὤλεσεν ἡδ' ἐρατὴν Καλλίου ἡλικίην, ubi equidem requiro οὐδ' ἐρατὴν K. ἡ.,

alterum Niciao Milesii (qui omnino dum cum Theocrito apud Coos moratur medicis magis quam poeticis studiis operam videtur dedisse) A. Plan. 188 ἀμάρκων ἢ δ' ὑάκινθον, tertium Leonidae Tarentini A. P. VI 211 quartumque Phalaeci A. P. VI 165, haec duo inter se simillima; utrumque enim carmen in docto quodam eius generis argumento versatur, quod ab ipso Leonida ut videtur conditum et ab illo potissimum excultum eo spectat ut multa variaque rerum vestimentorum instrumentorum nomina eaque rara et quaesita coacerventur; huius autem rei difficultati facile condonandum est si quis minutiores orationis elegantias minus curaverit. His exemplis unum accedit Philodemi vel quisquis fuit Cydillae amator. Audaciam Amoris similem descripsit Posidippus A. P. V 213 εἰπε δὲ σημείον, μεθύων ὅτι καὶ διὰ κλωπῶν ἦλθον Ἑρωτι θρασέϊ χρώμενος ἠγεμόνι.

VI Anth. Pal. V 124 τοῦ αὐτοῦ i. e. Philodemi. Licet tamen dubitare; carminis indoles antiquior mihi videtur esse.

Οὐπίω σοι καλύκων γυμνὸν θέρος, οὐδὲ μελαίνει
 βότρυς ὁ παρθένους πρωτοβολῶν χάριτας,
 ἀλλ' ἤδη θοὰ τόξα νέοι κτήγουσιν Ἑρωτες,
 Λυσιδίχῃ, καὶ πῦρ τύφεται ἐγκρύφιον.
 5 φεύγωμεν, δυσέρωτες, ἔως βέλος οὐκ ἐπὶ νευρῇ·
 μάντις ἐγὼ μεγάλης αὐτίκα πυρκαϊῆς.

V. 1 plane similiter qui locutus sit scio neminem; Philodemum expressit Nicetas Eugen. I 88 ὅταν γὰρ αὕτη (i. e. sol), καὶ καλῶς οὕτως ἔχει, μέσον καλύκων φλεκτικῶς ἐπιστρέβῃ, γυμνοῦσιν αὐταὶ τὴν ῥοδόπνοον χάριν. Neque eis quae secuntur similia comparare possum, sed imago et pulchra et perspicua *necdum ira maturuit* (velut saepius ὄμφρξ dicitur puer vel puella nondum adulta et ἀσταφίς quae iuventutem egressa est virgo) *vix primis tamquam radiis maturitatis nitens* (nam ut solet dici ἀκτῖνας βάλλειν, sic hoc loco τὰς πρώτας χάριτας βάλλειν) — 3 sq. Amoris tela ἔμπυρα τόξα vocat Meleager A. P. XII 48, nec solum τόξα sed etiam πυρσόν deus dicitur iactare — 5 versus exordium in mentem revocat pulcerrimum Asclepiadis epigramma (A. P. XII 50), cuius quartum distichon quamvis multis coniecturis temptatum nondum suam invenit salutem: tradita inde a versu quinto haec sunt:

5 πίνωμεν Βάκχου ζῶρον πόμα· δάκτυλος αἰώς·
 ἢ πάλι κοιμιστὰν λύχρον ἰδεῖν μένομεν;
 πίνωμεν οὐ γὰρ ἔρωσ'· μετὰ τοι χρόνον οὐκέτι πολύν,
 στέλειε, τὴν μακρὰν νύκτ' ἀναπυσόμεθα.

Concedendum necessario etiam v. 7 πίνωμεν scripsisse poetam, iteratum hoc per anaphoram ex v. 5, qua re coniectandi licentia artissimis coercetur finibus: corrigendum videtur πίνωμεν, δυσέρως, itaque ut sententiae indoles (ἔως ἐτι πίνειν κακρός ἐστιν), ita ipsa verba Philodemi carmini adaequata erunt. Qua re probata etiam de tertio Asclepiadis versu certius iudicari poterit, ubi quod traditum legitur οὐδ' ἐπὶ σοὶ μόνῳ κατεθήκατο τόξα καὶ ἰοὺς πικρὸς Ἑρως recte Boissonadius κατεθήκατο emendasse videbitur collato Philodemi versu tertio. Accedit denique quod etiam Lysidicae nomen ex Asclepiadis epigrammate A. P. V 203 adscitum est. — 6 πολλῶς

pro μεγάλης Planudes; cf. Platonis in Archeanassam epigramma (quod A. P. VII 217 Asclepiadae tribuitur) apud Athenaeum XIII 589 c ἐραστοί — πρωτόποροι (πρωτοπόρου Ath.) δι' ὅσης ἤλθετε πυρκαϊῆς.

VII Anth. Pal. V 107 Φιλοδήμου, cuius quin sit epigramma dubitari nequit. Planudi tamen ἄδηλον est.

Γινώσκω, χάριεσσα, φιλεῖν πάνυ τὸν φιλέοντα,
καὶ πάλι γινώσκω τὸν με δακνόντα δακνεῖν·
μὴ λύπει με λίην στέργοντά σε μηδ' ἐρεθίζειν
τὰς βαρυοργήτους σοι θέλε Πιερίδας.
5 ταῦτ' ἐβόων αἰεὶ καὶ προύλεγον· ἄλλ' ἴσα πόντῳ
Ἰονίῳ μύθων ἐκλυες ἡμετέρων.
τοιγὰρ νῦν σὺ μὲν ὧδε μέγα κλαίουσα βαύζεις,
ἡμεῖς δ' ἐν κόλποις ἤμεθα Ναιάδος.

V. 1 sq. adespoton est distichon A. P. XII 103 οἶδα φιλεῖν φιλέοντας ἐπίσταμαι ἦν μ' ἀδικῇ τις μισεῖν ἀμφοτέρων εἰμὶ γὰρ οὐκ ἄδράς, quod propter rudiorem dicendi artem antiquiori potius poetae quam recentiori Philodemi imitatori tribuendum videtur; cf. Archilochi fr. 65 et Musonius apud Stobaeum flor. I 304 Mein. σκοπεῖν ὅπως ἀντιθῆξεται τις τὸν δάκνοντα (l. δακνόντα) καὶ ἀντιποιήσῃ κακῶς τὸν ὑπάρξαντα — 7 βαύζεις Plan. — 8 ημεραι. αἰαδος codex, ἡμεθα νηιάδος Planudes. Puellae nomen sive fictum sive verum sine dubio Ναίς fuit (cf. epigr. sequentis v. 8); poeta eam ludibundus simulque versus necessitate coactus *Naiadem* fecit.

VIII Anth. Pal. X 21 Φιλοδήμου.

Κύπρι γαληναίη, φιλονύμφιε, Κύπρι δικαίων
σύμμαχε, Κύπρι Ἰοθίων μῆτερ ἀελλοπόδων,
Κύπρι, τὸν ἡμίσπαστον ἀπὸ κροκέων ἐμὲ παστῶν,
τὸν χιόσι ψυχὴν Κελτίσι νιφόμενον,
5 Κύπρι, τὸν ἡσύχιόν με, τὸν οὐδενὶ κωφὰ λχλεῦντα,
τὸν σέο πορφυρέῳ κλυζόμενον πελάγει,
Κύπρι φιλορμίστειρα, φιλόργιε, σῶζε με, Κύπρι,
Ναικαοὺς ἤδη, δεσπότι, πρὸς λιμένας.

Miror interpretes qui poetam putant vix inito matrimonio Romani alicuius hominis comitem in Galliam (navi scilicet) profectum esse putant. Non membra sed animum riguisse, non Thyreno sed Veneris mari iactatum se dicit Philodemus; cf. Petron. c. 19 *ego autem frigidior hieme Gallica factus nullum potui verbum emittere* et Meleagri epigr. A. P. XII 167 ἀλλά μ' ἐς ὄρμον δέξαι τὸν ναύτην Κύπριδος ἐν πελάγει. Ex magna igitur aliqua calamitate, qua per Veneris mare navigans afflictus est, salvos redire cupit in certiore Naidis portum; quid acciderit ei narrat ipse v. 3, vix coepto opere ab thalamo se vi pulsum esse. παστοὶ αὐτὴν κρόκεοι cum meretriculae cubilia dici non possint, sequitur ut in adulterio eum deprehensum domo eiectum intellegamus, cf. supra n. V.

V 1 διακίους Planudos, quod cum per se vituperabile non sit (cf. epigr. graec. 807, 7), hoc tamen loco probari non potest — 3 κροκίων codex — 5 animo se semper placido fuisse praedicat neque unquam vaniloquum, semper Veneris sacris se operatum esse; hinc ne nunc quidem deo auxilio indignum esse, ne nunc quidem vana se precari crederet illa. Male opinor Brunekius κοῦφα λαλεῦντα coniecit — 7 φιλόργιος si est Venus ipsa curabit ut portum capiat poeta; nam peracta demum feliciter navigatione τὰ τῆς Ἀφροδίτης ὄργια celebrari possunt — 8 ναυακούς (testo Salmasio) vel ναηακούς (teste Paulsseno) codex; Ῥωμαικούς Planud. Post multos errores pulcre correxit Iacobs — δεσπότη codex.

IX Anth. Pal. V 4 Φιλοδήμου.

Τὸν σιγῶντα, Φιλαινί, συνίστορα τῶν ἀλαλήτων
 λύχων ἐλκιστρῆς ἐκμεθύσασα δρόσου
 ἐξίθι· μαρτυρίην γὰρ Ἑριως μόνος οὐκ ἐφίλησεν
 ἔμπνουν· καὶ περὶ τὴν κλεῖε, Φιλαινί, θύρην.
 ὦ καὶ σὺ φίλει, Ξανθιώ, με· σὺ δ', ὦ φιλεράστρις κοίτη,
 ἤδη τῆς Ηαφίης ἴσθι τὰ λειπόμενα.

V. 1 λύχων συνίστορα apud graecos poetas crebrum romani complures imitati sunt, in quibus Philodemo simillimus Martialis apophoretorum XXXIX *dulcis conscia lectuli lucerna: quidquid vis facias licet, tacebo* — 4 περὶ τὴν codex, corr. Brunekius — 5 φίλη (supra scripto εἰ) Ξανθιώ με codex — φιλεράστρι· ἄκοιτις codex, corr. G. Schneider et Lennep. Extremum distichon imitatus est Ovidius art. am. II 703 *conscius ecce duos accepit lectus amantes: ad thalami clausas, Musa, resiste fores*, et probabile est etiam notissimum Ovidii versiculum *cetera quis nescit* ex Philodemi imitatione natum esse.

X Anth. Pal. V 131 Φιλοδήμου.

Ψαλμὸς καὶ λαλή καὶ κωτίλον ὄμμα καὶ ὠδή
 Ξανθίππης καὶ πῦρ ἄρτι καταρχόμενον,
 ὦ ψυχῇ, φλέξει σε· τὸ δ' ἐκ τίνος ἢ ποτε καὶ πῶς,
 οὐκ οἶδ'· γνώσῃ, δύσμορε, τυφομένη.

De vi artis musicae egit ipse Philodemus de mus. libro quarto, ubi pugnans cum Diogene Babylonio stoico philosopho postquam in universum haec posuit (p. 65 ed. Kemke) οὐδὲν μέλος, καθὸ μέλος, ἄλογον ὑπάρχον ψυχὴν οὐτ' ἐξ ἀκινήτου καὶ ἡσυχάζουσας ἐγείρει καὶ ἄγει πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ἐν ἧθει διάθεσιν, οὐτ' ἐξ ἁττούσης καὶ φερομένης πρὸς ὅτι δῆποτε πράνυει καὶ εἰς ἡρεμίαν καθίστησιν, amorem quidquam ab illa arte adiuvari negat p. 69 οὐτε βοηθεῖται διὰ μουσικῆς καὶ ποιητικῆς ἐρως, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πλείστων καὶ τοῖς πλείστοις ἐκάζεται. Mulierum autem moribus tantum abesse ut quidquam inde utilitatis accedat, ut verendum potius sit, μή ποτε πολλὰν ἀφορμὴν διδῶ πρὸς ἀκολασίαν καὶ ἀταξίαν βαρύνουσιν (p. 70), similiaque fusius persequitur p. 78. Omnino autem non aliam vim esse musices quam τέρψιν καὶ ψυχγωγίαν saepius contendit (cf. p. 76). — V. 3 verbis ἐκ τίνος explicandis Iacobsius adhibet Propertii versus II 4, 19 *L quippe ubi nec causas nec apertos cernimus ictus, unde tamen veniant tot mala, caeca via est, quae in re diversa non omni ex parte apta sunt*. Poeta animum amore adhuc intactum fingit nesciumque

repentinae perturbationis docere recusat (οὐκ οἶδα); ardoris causa brevi tempore apertum fore ad quemnam auctorem referenda sit, ad Amorem scilicet deum; cf. infra n. XIX ἀλλ' ἐμάνην· ἐκ τίνος; οὐ γὰρ θεοῦ;

XI Anth. Pal. XI 41 Φιλοδήμου, sed ἄδηλον apud Planudem.

Ἑπτὰ τριηκόντεσσιν ἐπέρχονται λυκάβαντες,
 ἦδη μοι βιότου σχιζόμενοι σελίδες,
 ἦδη καὶ λευκαὶ με κατὰσπείρουσιν ἔθαιραι,
 Ξανθίππη, συνετῆς ἄγγελος ἡλικίης,
 5 ἀλλ' ἐτι μοι ψαλμός τε λάλος κῶμοί τε μέλονται
 καὶ πῦρ ἀπλόστῳ τύφετ' ἐνὶ καρδίῃ·
 αὐτὴν ἀλλὰ τάχιστα κορωνίδα γράψατε, Μοῦσαι,
 ταύτην ἡμετέρης, δεσπότηδες, μανίης.

V. 2 nova videtur vitae cum libro comparatio *iam mihi vitae paginae dimidiatae sunt*; hinc commodè explicantur versus 7. 8 — 3 omisit Planudes facili errore — 4 eadem sententia utitur alio loco (infra n. XIX) θριζ' συνετῆς ἄγγελος ἡλικίης, eandemque spectat Apollonides A. P. XI 25, 6 ἡ συνετὴ κροτάφων ἄπτεται ἡμετέρων, qui poeta origine Smyrnaeus (cf. lemma ad Anth. Plan. 235) non diversus videtur ab philosopho stoico in Philodemi catalogo Herculaniensi memorato (ed. Comparetti p. 80 col. LII): Ἀπολλωνίδης Σμυρναῖος. Hunc scimus Catonis Uticensis amicum, Philodemi igitur aequalem fuisse, de versuum eius arte vide supra pag. VI — 5 ψαλμός λάλος i. e. ψαλμός καὶ ῥῆς, cf. quae dixi ad n. X — 6 an τύφεται ἐν καρδίῃ scribendum? cf. supra pag. VI — 7 Xanthippam cupit ultimam suam curam esse; dicendi genus sine dubio ab Meleagro sumptum A. P. XII 257, ubi loquitur ἁ πύματον καμπτήρα κατὰγγέλλουσα κορωνίς (cf. etiam Martialis ep. XI *si nimius videor seraque coronide longus esse liber*), similique imagine usus Philodemus περὶ θανάτου ed. Gomperz Hermas vol. XII 225 extr. οἱ δὲ φρενίρεις inquit καὶν διὰ τίνος χιτῆας ἀναγκαίως ἀνυπονόητοι γένωνται τοῦ τάχ' ἦδη συγκυρήσειν τὴν τοῦ βίου παρηγορήν. Cumulata pronomina αὐτὴν (v. 7) et ταύτην (v. 8) offensui fuerunt Iacobsio et Heckero, quorum ille v. 8 κυρτὴν coniecit languidum orationi ornamentum imponens, Heckerus vero utrobique αὐτὴν scribendum proposuit. Mihi nihil vituperandum videtur; poeta enim *senesco inquit et tamen Xanthippae amore uror, ut tot aliarum antea; at hanc certe ipsam precor ultimam, Musae, esse sinatis* — 8 male ni fallor post ταύτην distinxerunt editores, ut μανίης genitivus penderet ab nomine δεσπότηδες.

XII Anth. Pal. IX 570 Φιλοδήμου.

Ξανθιὼ κηρόπλαστε, μυρόχροε, μουσοπρόσωπε,
 εὐλαλε, διπτερύγων καλὸν ἄγχιμα Πόθων,
 ψῆλόν μοι χερσὶν ὁρσιναῖς μῦρον· ἐν μονοκλίνῳ
 δεῖ με λιθοδημήτῳ δὴ ποτε πετριδίῳ
 5 εὐδαιν ἀθανάτως πουλὸν χρόνον· ἔδδε πάλιν μοι,
 Ξανθάρμιον, ναιὶ ναιὶ τὸ γλυκὺ τοῦτο μέλος.

Interpretes etiam nunc dubitantes puellam adloquatur poeta an apim magis pessimae priorum editorum coniecturae deceperunt quam ipsa qualia tradita sunt Philodemi verba. Praedicatur Xanthippae forma vv. 1 et 2: facies candida ac pura tamquam de cera facta, frons altus et gravis tamquam Musae, os facundum, cutis unguenta redolens, Amorum denique deliciae vocatur. sicut Hesperus apud Bionem IX 2 κυανέας ἱερὸν Νυκτὸς ἄγαλμα est, vel puella (opigr. graec. 511) κλεινὸν ἄγαλμα dicitur, vel iuvenem defunctum κάλλος ἔχοντα κλώσασαι μοῖραι πέμψαν ἄγαλμα Ἄϊδι (ibid. 36; sumptum hoc ex Pindari Nem. X 67). — V. 1 ξανθοκηροπλαστε codex, corr. Huschkus — 3 ψιλον μοι codex, in margine adscriptum η; corr. Iacobsius. Quae subsecuntur χερσὶν ὀροσινκῆς μύρον recte sine dubio Dindorfius explicavit *manibus unguentum rostantibus*, sed difficile erit Philodemi audaciam idoneis exemplis excusare (diversa enim sunt μικρὸς μᾶκος, εἰῶδες τὴν ὀσμὴν alia, cf. Lobbeck paralip. 528), excusandus autem erit poeta analogiae nimium tribuens ea maxima re quod cum potuisset μύρω scribere, tamen ne hoc quidem hiandi genus admittere sustinuit. Manus suave olens ubi chordas tangit, etiam τὸ μέλος suave erit ac dulce (v. 6): similiter quadamtenus Callimachus Gratias advocans ἔλλατέ νυν, inquit, ἐλέγοισι δ' ἐνιψήσασθε λιπώσας χεῖρας ἐμοῖς, ἵνα μοι πουλὺ μενοῦσιν ἔτος (fr. 121 Schn.). Poeta paene quadragenarius amorum captus satietate non tam vitae cupit quam sollicitudinum finem; cf. n. XIX. Verba quae secuntur ipsius sunt quam desiderarat ille cantilenae, ut tamen nihil opus sit v. 4 σε scribere pro με — 4 δέ ποτι codex, δῆποτε Huschkus; sed praestat fortasse iterato verbo δεῖ ποτε. Vocabulum πετρίδιον nomen esse, non adiectivum moneo contra interpretes — 5 adverbium ἀθανάτως ad εὐδειν verbum referunt odoranturque Epicuri doctrinam derisam; clamat vero ratio grammatica ut cum adiectivo πολὺς coniungamus. Sed fateor hoc dicendi genus facilius germanici quam graeci sermonis exemplis inlustrari posse; nos enim quae dicere solemus *furchthar gross, riesig hoch, ewig lange*, haec simillima sunt, dissimillima vero quae graeca collegit Lobbeckius paral. p. 58 κακὰ κακῶς, περισσὰ περισσῶς, λαμπρὸς λαμπρῶς, in quibus adverbio non adiectivum augetur sed verbum. Similiora ab Blassio collecta invenies ad Aeschinis sermonem saepe humiliorem inlustrandum (hist. eloq. att. III 198), qui cum dicere soleret δεινῶς ἀσχημονεῖν, δεινῶς ἀγνοεῖν, δεινῶς σχετλιάζειν (uti Antiphanes fr. 129 ed. Kock ἀγρίως γε scil. ἐσθίω Κωπῆδης), tamen non eo usque audaciae progressus est ut etiam δεινῶς ἀσχήμων sim. diceret. Huius autem δεινώσεως pauca exempla promi possunt ex cotidiani sermonis copiis qualem comici poetae expresserunt, velut Alexis de vino dixit fr. 167 Kock καὶ μάλα ἡδύς γ', ὀδόντας οὐκ ἔχων, ἤδη σαπρὸς, λέγων (vocabulum corruptum) γέρον γε δαιμονίως, Antiphanes fr. 202 οὐ πρᾶγμα τρυφερὸν διαφερόντως ἦν ἰδεῖν, Metagenes fr. 2 νῦν γὰρ πεινῶν δεινῶς πῶς εἰμ' ἐπλήσμων. Sentio tamen haec omnia non attingere Philodemi suavem elegantiam — Post v. 6 hoc distichon in codice legitur:

οὐκ αἰεὶς, ὄνθρωπος ὁ τοκογλύφος; ἐν μονοκλίνῳ
δεῖ σε βίου αἰεὶ, δύσμορε, πετρίδιω,

ubi codicis vitia οὐ καὶ εἰς ἀνθρωποτοκονλυφος Salmasius et Chardo correxerunt. Hos versus ab Philodemo alienos esse demonstravi Hermae vol. XV p. 460; interpolator tam recentis est aetatis, ut nunc Chardonem credam eum scripsisse δεῖ σε βιοῦν αἰεὶ.

XIII Anth. Pal. XI 34 Φιλοδήμου.

Λευκοίνους πάλι δὴ καὶ ψάλλματα καὶ πάλι Νίους
οἶνους καὶ πάλι δὴ σμύρνῃν ἔχειν Συρίην
καὶ πάλι κομίζεσθαι καὶ ἔχειν πάλι διψάδα πόρνην
οὐκ ἐθέλω μισῶ ταῦτα τὰ πρὸς μανίην
5 ἄλλὰ με ναρκίσσοις ἀναδῆσατε καὶ πλαγιτύλων
γεύσατε καὶ κροκίνους χρίσατε γυῖα μύροις
καὶ Μιτυληναίῳ τὸν πνεύμονα τέγξατε Βάκχῳ
καὶ συζεύξατ' ἐμοὶ φωλάδα παρθενικὴν.

Interpres in hoc carmine explicando a vero omnes aberraverunt. Taedet poetam vitae adhuc inter meretrices et psaltrias peractae, respuit vina sartaque caput aggravantia, unguenta nimis pretiosa, amorem mercede emptum, vagas commissationes: cupit coronam nuptialem, hymenaeum petit, virginem denique uxorem.

V. 1 et 2 πάλι δὲ codex, correxit Vossianum apographum — Cf. Philonidae medici verba ex libro περὶ μύρων καὶ στεφάνων servata apud Athenaeum XV 675 e λευκοῖον (λευκοῖνον Dind.) δὲ κινητικὸν ὄντα κεφαλῆς καὶ ἀμαράκινον καὶ ἅπαντας τοὺς καροῦν δυναμένους τ' βάρυνειν ἄλλως κεφαλὴν περιστάτεον — Chium vinum dulce et validum, computando minus aptum quam Caecubum cf. Hor. epod. IX 33, pretiosum praeterea, cf. infra n. XXII; apud Anaxandridem comicum (fr. 41 Kock) Cotys Iphicrati genero dotem dedit δύο μὲν ξανθῶν ἵππων ἀγέλας αἰγῶν τ' ἀγέλην — Νίου τε πρόγον, idemque poeta (ibid. v. 34) τί γὰρ ἐλλείπει, inquit, δόμος ἡμέτερος ποίων ἀγχιθῶν; οὐ σμύρνης καὶ (fort. ἐκ) Συρίας ὁδοῦ κατλ'. — 3 ἔχει codex, corr. Brunck — διψάδα πόρνην explicat Ovidius am. I 8, 2 Philodemi fortasse memor est *quaedam nomine Iphis anus; ex re nomen habet: nigri non illa parentem Memnonis in roseis sobria ridit equis* — 5 narcisso et croco tinctas vestes Veneri dedit Cypriorum poeta (Athen. XV 682 e); consulto poetam coronas narcissinas et unguenta crocina selegisse non audeo affirmare, sed hoc moneo saepissime thalamum κρόκεον vel κροκόεντα dici — 5. 6 πλαγιτύλων γεύσατε si re vera scripsit poeta (dubitavit de lectionis integritate Iacobsius) satis audacter fecit; quod plane sit simile nihil habeo — 7 *innocentis pocula Lesbii* (Hor. carm. I 17, 11) poscit; Mitylenaeum eam ob causam vinum dicit quod Alcaei versiculum imitatur: accedit itaque etiam Philodemi testimonium ad tuendam veram in Alcaei fragmento (39) lectionem τέγχε πνεύμονα Φοῖνῳ — 8 intellegunt φωλάδα παρθενικὴν duce Iacobsio meretricem e lupanari; sed nunquam audiui illic virgines ali, sed nunquam φωλέος lupanar est, sed nunquam συζεύξει dixerunt Graeci de meretricio concubitu; cf. Meleager ep. A. P. V 177 Amorem quaerens καίνομαι, ἰδοὺ, περὶ φωλέον οὐ με λέληθας, τοξότα, Ζηνοφίλῃς ὁμῶς κρυπτόμενος. Ab hoc nomine (vel potius ab φωλέος nomine pridem antiquato) derivatum adiectivum φωλάς ea est quae in cubili iacet; apud Philodemum hoc loco praedicati vices tenet, ut supra n. IV 3 πύγχε χρυσέην καλλίστιον: *facite ut virgo mecum cubile sive thalamum ingreditur*.

XIV Anth. Pal. V 121 τοῦ αὐτοῦ i. e. Φιλοδήμου.

Μικρὴ καὶ μελανεῦσα Φιλάνιον, ἀλλὰ σελίνων
 οὐλοτέρη καὶ μοῦ γρῶτα τερεινοτέρη
 καὶ κεστοῦ φωνεῦσα μαγώτερα καὶ πρέχουσα
 πάντα καὶ αἰτῆσαι πολλάκι φειδομένη·
 5 τοικύτην στέργοιμι Φιλάνιον, ἄχρῃς ἂν εὖρω
 ἄλλην, ὃ χρυσέη Κύπρι, τελειοτέρην.

V. 1 φιλένιον codex, sed recte v. 5; utrobique recte Planudes — μικρή non audeo conicere, etiamsi μικρός doricæ dialecto proprium est; etiam Asclepiades A. P. XIII 23 videtur hac forma usus esse ἰὼ πρέρων μικρόν (cod. μικρόν), εἴ τι κἀχρονεῖς, ἄκουσον, qui quidem manifesto imitatur Theocritum V 66 ἰθ' ὃ (ἰὼ Ahrens) ζέε, μικρόν ἄκουσον — μελανεῦσα non idem ac μέλαινα, non nigra, sed fusca, et talem fingamus oportet etiam Callimacheum illum τὸν μελανεῦντα Θεόκριτον — 2 καὶ ἄμοῦ Planudes; verum vindicavit Iacobsius, qui et relicum dicendi genus tam luculenter inlustravit, ut nihil possim addere — 4 cf. Ovid. rem. am. 321 *quam multum poscit amantem*: haec odio venit maxima causa meo.

XV Anth. Pal. V 132 τοῦ αὐτοῦ i. e. Φιλοδήμου.

᾽Ω ποδός, ὃ κνήμης, ὃ τῶν ἀπόλωλα δικαίως
 μηρῶν, ὃ γλουτῶν, ὃ κτενός, ὃ λαγόνων,
 ὦμων, ὃ μαστῶν, ὃ τοῦ ῥαδινοῦ τρχήλου,
 ὃ χειρῶν, ὃ τῶν μίνομαι ὀμματαίων,
 5 ὃ κακτεγχοτάτου κινήματος, ὃ περιάλλων
 γλωττισμῶν. ὃ τῶν † θυσίμῃ † φωνάριων
 εἰ δ' Ὀπικὴ καὶ Φλωρα καὶ οὐκ ἔδουσα τὰ Σαπφοῦς,
 καὶ Περσεύς Ἰνδῆς ἡράσχετ' Ἀνδρομέδης.

Mirror Iacobsium qui putabat hoc Philodemi carmen obversatum esse Horatio cum satirarum locum toto caelo diversum scriberet (I 2, 90 sqq.); magis mirror quod non vidit Ovidium (quem ipse excitat) celeberrimae Amorum elegiae locum I 5, 19 sqq. ad Philodemi exemplum instituisse:

*quos uneros, quales vidi tetigique lacertos,
 forma papillarum quam fuit apta premi,
 quam castigato planus sub pectore venter,
 quantum et quale latus, quam iuvenale femur —
 singula quid referam: nil non laudabile vidi,
 et nudam pressi corpus ad usque meum.*

V. 2 ὦμοιν codex; ὢ ab initio addidit Iacobsius, non recte opinor — 5 κακοτεγχοτάτου Planudos, idemque etiam Palatinus iiber in Automedontis spurcissimo carmine A. P. V. 129 τὴν κακοτέχνοιν σγήμασιν ἐξ ἀπλῶν κινυμένην ὀνύχων, ubi recte, ut videtur, Bothius restituit κακα-

τέχνους. Automodontem enim ex parte saltem Philodemum imitatum esse arguit v. 7 γλωττίζει, κνίζει, περιλαμβάνει — 6 multa sunt et improbabilia a viris doctis temptata; quod non ego solum, sed etiam Buechelerus coniecit θύμ' ἐμέ, vix ferri potest, quia sic nemo amator delicias suas adloqui solebat: Caelia apud Martialem (X 68) κύριέ μου, μέλι μου, ψυχὴ μου *congerit usque*. Praeterea autem ut aptus paretur transitus ad versum 7 videtur mihi oscum potius vocabulum latere vel graecum osce corruptum; frustra vero quem interrogavi Franciscus Buecheler tale vocabulum se circumspexisse respondit. Alia igitur quaerenda — 7 acuminis ratio satis frequentata poetis, velut Asclepiades A. P. V 210 εἰ δὲ μέλκινα, τί τοῦτο; καὶ ἄνθρακες· ἀλλ' ὅτ' ἐκείνους θάλλωμεν, λάμπουσ' ὡς ῥόδεα κάλυκες, Vergilius bucol. X 33 *quid tum si fuscus Anagnitas? et nigrae violae sunt et vaccinia nigra*, Sapphus epistulae v. 35 sq. *candida si non sum, placuit Cepheia Perseo Andromede patriae fusca colore suae*. Ipsa verba quid significant minus exploratum est. Hoc ante omnia certum puto, nomen puellae Floram fuisse (nam nihil tribuendum lemmatistae adnotanti eis τὴν αὐτὴν Ξανθίππην, ad quam spectat quod praecedat epigramma), sed procul habenda inscita Heckori coniectura εἰ δ' Ὀπικὴ πικὴ Φλωρᾶ. Proxime ad verum accessit Huetius, qui dubitanter proposuit φλαῦρᾶ; quod ita accipio ut et nomen proprium retineam et traditam formam: notus est Mestrius ille Florus quem cum ipse Vespasianum Caesarem vetuisset *plostrum* dicere pro *plauastro*, postero die imperator *Flaurum* appellavit pro *Floro*. Iocatur igitur Philodemus in nomine, sicut fecit etiam Leonidas in Meinekii delectu p. 39 epigr. 61: Εὐθυμος ὦν ἔρεσσε τὴν ἐπ' Αἰδὸς ἀταρπὸν ἔρπον; item in epitaphio, quod edidi epigr. gr. 615 πᾶσι Φίλητος ἀνὴρ, cf. ibid. 502, 11, ubi hoc lusus genere inscite abutitur poeta recentissimus. Queritur quid sit φλωρᾶ sive φλαῦρᾶ: syllabas si metiaris, pluralem formam esse putabis, ut sit hic verborum ordo καὶ φλαῦρᾶ καὶ οὐκ ἄδουσα τὰ Σαπφούς, qua ratione omnis perierit lusus; praestat ut Philodemum sumas in lusus gratiam non tam acriter syllabis metiendis instituisse: *Flora* nomen brevem habet ultimam, longam φλαῦρᾶ adiectivum. Nec illud ad severiorem dicendi legem exigendum erit, quod non facile Φλαῦρος homo graece dicitur nisi ut sit *debilis* vel *turpis aspectu*; neutrum cum illi puellae aptum sit, intellegenda potius *Flora inepte garriens et balbutiens*, utpote *Osca*; nam ὀπικίζειν i. q. βαρβαρίζειν.

XVI Anth. Pal. V 13 Φιλοδήμου.

Ἐξήκοντα τελεῖ Λαριτὼ λυκαβαντίδας ὥρας,
ἀλλ' ἔτι κυανέων σύρμα μένει πλοκάμιον,
κἄν στέρνοις ἔτι κείνα τὰ λυγδὶνα κωνία μαστῶν
ἔστηκεν, μίτρης γυμνὰ περιδρομάδος,
5 καὶ χρώς ἀρρυτίδωτος ἔτ' ἀμβροσίην, ἔτι πειθῶ,
πᾶς ἔτ' ἀποστᾶζει μυριάδας χαρίτων.
ἀλλὰ πόθους ὀργῶντας ὅσοι μὴ φεύγῃ, ἐρασταί,
δεῦρ ἴτε τῆς ἐτέων ληθόμενοι δεκάδος.

V. 3 κέν codex, κὴν Brunck — 4 μίτρη περιδρομάς i. q. περιδῆσμος cf. Luciani dial. meretr. 12, 1 ἡ δὲ φιλήσασα μεταξὺ τῶν μαστῶν (scil. τὸ μῆλον) ὑπὸ τῷ περιδέσμῳ (sic scribendum enim ex Aristaeneti ep. I 25, qui Luciani verba ad litteram paene transcripsit; edidit tamen Iaco-

bitzium insanam codicum lectionem ἀποδέσμιον παρεβύσατο. Cf. etiam corruptum Callimachi epigramma 38 ed. Wil. — 6 πάσιν ἐτι στάζει codex, cuius in margine γρ. ἀποστάζει scriptum est; πᾶσας ἐπιστάζει Plan. Correctori Palatino utique parendum est, non tamen ita ut cum Passovio ἐτι πειθῶ πᾶσιν ἀποστάζει scribamus, qua ratione nec πᾶς adiectivum suam sibi vim habet et misere claudicat tertium membrum μυριάδας χαρίτων. Itaque paullo aliter correxi, ut et πᾶς eleganter tertio in membro positum ei cui debebat substantivo χρώς redderetur et ἐτι particula plane necessaria servaretur simulquo ex correctoris fide verbum sententiae proprium restitueretur, cf. Pind. Isthm. III extr. τερπνᾶν ἀποστάζων χάριν et ipse Philodemus mus. I fr. 66 p. 49 ed. K. διὰ δὲ μέλος αὐτῷ καὶ γλυκύτητα τοῖς ὁλοῖς οὐδὲν ἀποστάζοντες τῶν τοιούτων, etsi horum verborum non certa est lectio — 7 φλέγει ἐρασταί corr. Salmasius — 3 τῆς δεκάδος i. e. eius quae v. 1 memoratur. Similiter hoc nomine usus erat Callimachus fr. 489 παῖς ἄτε τῶν δ' ἐτέων ἢ δεκάς οὐκ ὀλίγη, ubi quod Schneiderus Hephæstionis codicibus obsecutus παίσσας scripsit, quamquam Gaisfordius iam verum dederat, non videtur cum cura legisse quae Diltheius exposuit Cydipp. p. 101 adn. Apertum enim est Callimachi locum satis diligenter expressisse Agathiam A. P. V 282:

Ἡ ῥαδινὴ Μελίτη τανκοῦ ἐπὶ γήραος οὐδῶ
τὴν ἀπὸ τῆς ἡβῆς οὐκ ἀπέθηκε χάριν,
ἀλλ' ἐτι μαρμαίρουσι παρηίδες, ὅμμη δὲ θέλγειν
οὐ λάθεις· τῶν δ' ἐτέων ἢ δεκάς οὐκ ὀλίγη·
μῖναι καὶ τὸ φρύαγμα τὸ παιδικόν· ἐνθάδε δ' ἔργων
εὐτε φύσιν νεκρῶν ὁ χρόνος οὐ δύνανται.

Ex Callimacho colorem certe duxit etiam Philodemus.

XVII Anth. Pal. V 120 Φιλοδήμου.

Καὶ νεκτὸς μεσάτης τὸν ἐμὸν κλέψασα σύνεινον
ἦλθον καὶ πυκινῇ τεργομένῃ ψακᾶδι·
τοῦνεκ' ἐν ἀπρήκτοισι καθήμεθα κοῦγ' ἰλαεῦντες
εὐδομεν ὥς εὐδαιν τοῖς φιλέουσι θέμισ;

V. 3. Salmasium ita offendit ut coniceret τοῦνεκ' ἀπρήκτοι κατκαίμεθα similique scrupulo permotus Heckerus ἐπ' ἀπρήκτοις corrigebat. Pulcrum illud et proprium verbum καθῆσθαι non patiar eripi poetae, cf. Demosth. Olynth. 2, 23 οὐδὲν ποιῶντες ἐνθάδε καθήμεθα, ut taceam amantes hoc loco non iacere sed sedere. Heckerus autem quid sua sibi coniectura lucratus esse videatur non perspicio; καθῆσθαι ἐπὶ θρόνῳ dici potest aliquis, potest etiam iudex dici καθῆσθαι ἐπὶ τῷ κρίνειν (Plat. apol. p. 35 c), sed ἐπ' ἀπρήκτοις καθῆσθαι quid sit nescio; videtur itaque neque Heckerus neque qui illi adstipulatur Duebnerus neque reliquorum quisquam poetae sensum cepisse. Ἀπρήκτος vocabulum rei Venereae proprium de eis ponitur qui aut nolunt aut non possunt; iam vero ἐν διακιστῇ εἶναι vel ἀριθμεῖσθαι satis notum est dicendi genus, quidni igitur hoc voluisse poetam putabimus *cur igitur in otiosorum unmero sedemus?*

particula denique ἄρα, quam Iacobsius desideraverat, laudarem si legeretur, ut tamen mutem tradita verba non adducor; falso certe Iacobsius τοῦνεκ' ἐν ἀπρήκτοις ἄρα κείμεθα. Quae praeterea in hoc disticho periclitati sunt viri docti participio λαλεῦντες maxime offensi praetereo; nam plana et integra videntur omnia. Per noctis obscuritatem perque tempestatis saevitiam venit mulier ad poetam; illius tamen animus tristis forte et curis distractus nec ad confabulandum nec ad voluptatem ferebatur; itaque mulier *quidni fabulare*, inquit, *quidni cubas tecum, ut decet amantes cubare*. Minime igitur λαλεῖν verbum spectat ad blandas voces iucundaeque murmura quaeque non cessant nec tacent mediis improba verba iocis, ut ait Ovidius art. am. III 795.

XVIII Anth. Pal. V 306 Φιλοδήμου.

Δακρύεις, ἔλεεινὰ λαλεῖς, περίεργα θεωρεῖς,
ζηλοτυπεῖς, ἅπτη πολλάκι, πυκνὰ φιλεῖς.
ταῦτα μὲν ἔστιν ἐρωῶντος· ὅταν δ' εἴπω 'παράκειμαι'
† καὶ σὺ μένεις †, ἀπλῶς οὐδὲν ἐρωῶντος ἔχεις.

V. 4 codicis scriptura corrupta. Verbum μένειν significat *loco non moveri* velut apud Theocritum Hieronis v. 106 ἄκλητος μὲν ἔγωγε μένομι κεν (cf. Vahlen Hermae X 459; vitium traxit Theognidis versus 351); difficilior erit ita interpretari ut fecit Iacobsius *tu autem iners iaces*. Sed ut sic graece dici possit (dubitavit postea ipse Iacobsius et coniecit καὶ σὺ μένεις ἄλλως), tamen sententia apta non est: non enim tristis ac morosi hominis qui ab amoris gaudiis alienus sit imago informatur vv. 1. 2, sed potius libidinosi et excitati Veneris stimulis; non tardus ille et segnis iacet, sed in lacrimas in preces in oscula effusus agitur spectat tangit. Laudat haec puella, quid tandem gravatur? Meinekius et Piccolus hoc dicto opus non esse arbitrati alter ὅταν δ' εἴπω 'παράκειμαι καὶ σὺ μ' ἔχεις' coniecit, Piccolus haud paullo elegantius ὅταν δ' εἴπω 'παράκειμαι', καὶ σὺ μνησ proposuit. Sed necessarium puto dici quid ille aut fecerit aut non fecerit, quod puella gravetur; et quidem tale quid illi acciderit oportet quale homini inani libidine excitato accidere potest. Longius hoc persequi taedet; proponam verba leni mutatione correctā ὅταν δ' εἴπω 'παράκειμαι' καὶ σὺ μνησ; scriptum hoc fuit KAICOMENHC, cf. Anytes epigr. A. P. IX 313 ἀσθμαίνοντα πόνοις φίλα γυῖα.

XIX Anth. Pal. V 112 Φιλοδήμου.

Ἡράσθην· τίς δ' οὐχί; κεκώμικα· τίς δ' ἀμύητος
κώμων; ἀλλ' ἐμάνην· ἐκ τίνος; οὐχί θεοῦ;
ἐρρίφθω· πολὺ γὰρ ἐπείγεται ἀντὶ μελαίνης
θριξ ἤδη, συνετῆς ἀγγελος ἡλικίης.
5 καὶ παίξειν ὅτε καίρὸς ἐπαίξμεν, ἡνίκα καὶ νῦν
οὐκέτι λωιτέρης φροντίδος ἀψόμεθα.

Contrariam curam agit Meleager A. P. XII 117, ut tamen Philodemus ab illo orationis colorem mutuatus esse videri possit:

Βεβλήσθω κύβος· ἄπτε· πορεύσομαι· ἡνίδε, τόλμα·
οἶνοβαρές, τίν' ἔχεις φροντίδα; κωμάσομαι·
κωμάσομαι· ποῖ, θυμέ, τρέπη; τί δ' ἔρωτι λογισμός;
ἄπτε τάχος· ποῦ δ' ἡ πρόσθε λόγων μελέτη;
ἐρρίφθω σοφίης ὁ πολὺς πόνος· ἐν μόνον οἶδα
τοῦθ' ὅτι καὶ Ἰηνὸς λῆμα καθεῖλεν Ἑρώς.

V. 5 adnotat recte Iacobsius 'iunge καὶ νῦν ἡνίκα οὐκέτι κειρός'. Audacissimam verborum collocationem cave coniciendo sollicitus; firmatur enim duplici particula καὶ — 6 λιωτέρης Planudes.
XX Anth. Pal. XI 30 Φιλοδήμου.

Ὁ πρὶν ἐγὼ καὶ πέντε καὶ ἐννέα, νῦν, Ἀφροδίτη,
ἐν μόλις ἐκ πρώτης νυκτὸς ἐς ἥλιον·
οἶμοι καὶ ποτε τοῦτο κατὰ βραχὺ (πολλάκι δ' ἤδη
ἡμιθνές) θνήσκει· τοῦτο τὸ Ἰερμέριον.
5 ὦ γῆρας, γῆρας, τί ποθ' ὕστερον ἢν ἀφίκηαι
ποιήσεις, ὅτε νῦν ὧδε μαραινόμεθα.

Hinc ducta tota fero Ovidii elegia amor. III 7, unde haec potissimum transcribam: vv. 23 sqq. *at nuper bis flava Chlide, ter candida Fitho, ter Iabas officio continuata meo est; exigere a nobis angusta nocte Corinnam me memini numeros sustinuisse noxam* et vv. 65 sq. *nostra tamen iacuerunt velut prae mortua membra turpiter, hesternae languidiora rosae* et maxime vv. 17 sq. *quae mihi ventura est, siquidem ventura, senectus, cum desit numeris ipsa inventa suis*. Non solum brevior, ut par est, sed etiam verecundior longe Philodemus, ut v. 1. 2 docet verbum omissum. Cavebimus igitur ne spurca vocabula inferamus secundo disticho corrupto et impedito. Codex habet v. 3 οἶμοι καὶ τοῦτο κατὰ βραχὺ, quod distincta gravius oratione post βραχὺ corrigunt cum Iacobsio οἶμοι καὶ τοῦτ' αὐτὸ κατὰ βραχὺ (antea idem οἶμοι καὶ τοῦτ' αὐτὸ μάλα βραδύ), qui ita explicat *et illud unum temporis momento exiguo*, sententiam vix Martiali aut M. Argentario dignam. Apertum est unum illud (v. 2) quippe addito iam μόλις adverbio non posse etiam magis restringi, apertum non minus est κατὰ βραχὺ esse i. q. *paullatim*, apertum denique primi distichi sententiam ita esse absolutam ut nihil iam adici possit. Itaque cum nova ab οἶμοι vocabulo incipiat sententia, hanc apparet non verbis κατὰ βραχὺ terminari et confici; porro cum ea quae secuntur πολλάκι δ' ἤδη ἡμιθνές θνήσκει non prius recte dicta sint quam ὅλον simileve vocabulum addideris (nam quae coniecerunt ἡμιθνές vel ἡμιτνές spurca sunt ideoque non toleranda), facilis est suspicio hoc membrum mutilum cum eo quod antecedit eoque non magis integro coniungendum esse in unum, ut hic evadat sensus οἶμοι, καὶ τοῦτο κατὰ βραχὺ ἀποθνήσκει· πολλάκις γὰρ ἤδη ἡμιθνές. Restat primum ut numeris mancis consulamus: addidi v. 3 ποτέ adverbium sententiae aptum, quod facile ante τοῦτο intercidere poterat; deinde ut subiectum quale fuerit quaeramus. Et hoc in codicis verbis depravatis τοῦτο τὸ τερμόριον latere existimaverunt: procul habendi ei sunt qui proprium membri nomen restituebant velut Brunckius qui praeter alia coniecit τοῦτο τὸ τερμόριον, memor fortasse Martialis XI 51 *tanta est quae Titio co-*

lumina pendet, quantum Lampsacinae colunt puellae, vel Graecius qui non illepide iudice Duebnero suspicatus est τοῦθ' ὅτι περ μόριον. Haec igitur ut omnes elegantioris iudicii poetae ita etiam Philodemus evitasse censendus est; nam ut mittam Stratones Martiales alios, ut mittam poetas Priapeorum (sed vel in his unus subpudicus Tibullus c. 82 ed. Buech.), ne Petronius quidem suo nomine rem turpem appellare passus est aut Polyaeum aut Circen c. 129. 130 (illa enim scribit *negunt medici sine neris homines ambulare posse*, Polyaeus non se sed instrumenta peccasse verecundius rescribit), et Ovidius ipse *pars pessima nostri* dixit, Ovidii autem imitatores anonymus alter (A. P. XII 216) νῦν ὁρᾷ, κατάρχεται scripsit substantivo non addito, alter Scythinus (A. P. XII 232) quamvis spurcus homo et rusticus tamen huic membro nomen negavit ὁρᾷν νῦν ἐστῆρας, ἀνώγυρον. Has igitur sordes prudenter evitavit Pauvius, qui proverbii memor scripsit τοῦτο τὸ τερμέριον (cf. paroemiogr. I 162 et II 215 adnot.). Sed potuit fortasse poeta suam calamitatem Τερμέριον κακὸν appellare, non potuit membrum ipsum; aliter enim poeta Priap. 83 v. 19 *at o scelesti penis, o meum malum*. Itaque si membrum utique his verbis notatum esse credas, tale quid quaeras oportet quale in re diversa posuit Strato A. P. XII 191 οὐκ ἐχθρὸς παῖς ἡσθα καὶ οὐδ' ὄντα οὗτος ὁ πώγων ἤλυθε: πῶς ἀνέζη τοῦτο τὸ δαυμόνιον, sed nihil inveniri potest quod probare velis. At quaeso estne vero necessarium ut hac via salutem quaeramus; nonne satis superque poeta pronomine usus τοῦτο et verbo θνήσκειν (cf. Scythinus A. P. XII 232 νεκρὸν ἀπεκρέμασσε et Ovidii *praemortua membra*) significavit quid vellet! Itaque persuasum mihi est post θνήσκει gravius interpungendum esse, scriboque Pauvii invento usus τοῦτο τὸ Τερμέριον i. e. iam ego vere patior Termerium illud malum. Nam non quodvis malum est Termerium sed quod quis ea corporis parte patitur qua antea peccaverat, cf. Plut. Thesoi vit. c. 11 τὸν Τέρμερον συροῦν τὴν κεφαλὴν ἀπέκτεινεν· ἄρ' οὐ δὴ τὸ Τερμέριον κακὸν ὀνομασθήναι λέγουσιν· πάλιν γάρ, ὡς εἶκε, κεφαλῇ τοὺς ἐντυγχάνοντας ὁ Τέρμερος ἀπώλλυεν.

XXI Anth. Pal. VII 222 Φιλοδήμου. De fide lemmatis dubitandi ansa non datur, nisi quod argumentum indolesque carminis ab Philodemo aliena videntur.

Ἐνθάδε τῆς τρυφερῆς μαλακὸν ῥέθος, ἐνθάδε καί ται
 Τρυγόνιον, σαρκῶν ἀνθεμα Σαλμακιδίων·
 ἣ καλύβη καὶ δοῦπος ἐνέπρεπεν, ἣ φιλοπαίγιον
 στωμυλίη, μήτηρ ἣν ἐρίλισε θεῶν,
 5 ἣ μόνη στέρεσσεν τὰ Κύπριδος ἀμφὶ γυναικῶν
 ὄργια καὶ φίλων Λαίδος ἀψυμένη·
 φῦε κατὰ στῆλης, ἱερὴ κόνη, τῇ φιλοβάχῳ
 μή βατόν, ἀλλ' ἀπαλὰς λευκοῖων κάλυκας.

V. 1 redii ad codicis scripturam, quae eadem Planudea est. τρυφερῆς; edebatur ex Suida s. v. ῥέθος tamquam nomen puellae Τρυφῆρας. Sed Τρυγόνιον (edunt τρυγόνιον) nisi nomen esset, non sane sine adiectivo posuisset poeta; adde quod vocabulum ἀνθεμα (i. q. ἄγαλμα, cf. supra ad n. XII) aptius ipsi nomini additur, adde quod parum eleganter si Τρυφῆρας legas articulo oneratur nomen, eleganter autem animi vitaeque indoles (τῆς τρυφερῆς) coniunguntur cum corporis mollitate *molliculae illius delicatum corpus* — 2 σαρκῶς i. q. σαθρός cf. Hes. s. v. —

σαλμακιδῶν τουτέστιν ἑταίρων Suid. Cf. Ovid. met. IV 286 et Festus p. 329 M. *Salmacis nomine nymphea Caeli et Terrae filia fertur causa fontis Halicarnasi aquae appellandae fuisse Salmacidis, quam qui bibisset vitio impudicitiae mollesceret, ob eam rem quod eius aditus angustatus parietibus occasionem largitur iuvenibus petulantibus antecedentium puerorum puellarumque violandarum, quia non patet refugium. Ennius 'Salmacida spolia sine sanguine et sudore' (legendum sine sudore et sanguine, cf. Cic. off. I 18, 61. Enn. trag. fr. 338) — 3 exhibui vulgatam scripturam quamvis mihi non probabilem. Codex habet καὶ δοῦμος, Salmasius correxit καὶ δοῦπος, Toupius καὶ κῶμος. Dubito vero vehementer, num dici possit ἡ καλύβη αὐτῇ ἐνέπρεπεν, si quidem recte καλύβην interpretantur aediculam s. thalamum Matris dorum; dicitur aliquis ἐν ὄπλοις vel βράχαις ἐμπρέπειν, dicitur item ἐμπρέπειν τινὰ χρυσός vel κάλλος, itaque conicio ἡ καλύβη ἐνέπρεπεν, quo simul alia tollitur difficultas: nam v. 5 casus nominativus, cum antecedant dativi duo ἡ et accusativus unus ἦν, non habet quo apte referatur. Tertium distichon si locum mutaret cum secundo, nihil esset offensionis; eo tamen quo tradita sunt ordine intolerabile est hyperbaton. Igitur si verum illud est ἡ καλύβη ἐνέπρεπεν, gravius mendum latet in verbis καὶ δοῦμος. Dativus cum καλύβη coniunctus quoniam non potest fuisse (nam faceret hic hiatus vitiosum), sequitur ut adiectivum quaeramus ad ipsum subiectum i. e. ad Trygonium referendum: venit in mentem κλειδοῦχος, quod vocabulum notum est quam late pateat. Tum reliqua sic scribenda ἡ φιλοπαίγμων στωμυλὴ scil. ἐνέπρεπε, ut iam aequabili arte adiectiva κλειδοῦχος et φιλοπαίγμων, dativi καλύβη et στωμυλὴ inter se respondeant; utraque laus effecit, ut dea illam diligeret μήτηρ ἦν ἐφίλησε θεῶν. Sed haec nimis incerta quam ut in eis adquiescas — 5 recte explicavit Diltheius ind. schol. Gotting. aest. 1878 p. 12 ita: *postposita est ἀμφὶ praepositio nomini suo, quod est Κύπριδος, et quoniam illa secundum grammaticorum veterum praecepta anabibasis expers accentu traiecto anastropheν indicare recusat, ne is quidem mutandus est.* Simili ratione ab inanibus coniecturis vindicabo Anytae quod fertur epigramma A. P. VII 215, ubi delphinus mortuus loquitur οὐδὲ περὶ σκαρθμοῖσι (sic Suidae libri optimi; σκαλλμοῖσι cod. Anthol.) νεὼς περικαλλέα χεῖλη ποιρῦζω τὰ μὲν τερπόμενος προτομῇ. Iungenda περὶ praepositio cum accusativo χεῖλη.*

XXII Anth. Pal. XI 44 Φιλοδῆμου.

Αὔριον εἰς λειτὴν σε καλιάδα, φίλτατε Πείσιων,
 ἐξ ἐνάτης ἔλκει μουσοφιλὴς ἑταῖρος
 εἰκάδα δειπνίζων ἐνικύσιον· εἰ δ' ἀπολείψεις
 οὐθαττα καὶ Βρομίου Νιογενῆ πρόποσιν,
 5 ἀλλ' ἐτάρους ὅψει πηναληθέας, ἀλλ' ἐπακούσῃ
 Φαιήκων γαίης πολὺ μελιχρότερα·
 ἦν δέ ποτε στρέψης καὶ ἐς ἡμέας ὄμματτα, Πείσιων,
 ἄξομεν ἐκ λειτῆς εἰκάδα πιστότερην.

De Epicuri die natali quotannis agendo mense Gamelione cf. Cic. de fin. II 101 — V. 1 et 8 λαιτὴν et λαιτῆς codex; utrobique correxi. Diphthongum ει, quam et libri scripti et tituli multis exemplis servarunt, postulat ipsius vocabuli originationis (cf. λαινῶ, λαιός) — ἑταῖρις codex, correxit vir doctus Neapolitanus libri Philodemei de musica editor; de emendationis veritate non

videtur dubitandum — 3 ἀπολείψει codex, corr. Brunck. Verbum scrupulos movit Iacobsio, qui scribendum putabat ἀπολείπει — Νιογενὴς πρόποσις; sed simillime ipso Philodemus περὶ εὐσεβείας p. 84, 10 Gomp. πάντες οὖν οἱ ἀπὸ Ζήνωνος εἰ καὶ ἀπέλειπον τὸ δαιμόνιον i. e. *etiamsi praetermitterebant* vel *deserebant*. Domi si cenaret Piso sumina et Chia vina habiturum esse ait; talia sibi suisque non praesto esse — 5 ὅψαι et ἐπακούσῃ codicis inconstantiam retinui — 6 genotivus audacissimae brevitatis ἥ τὰ κατὰ τὴν Φαιάκων γῆν — 7 sq. nemo dum ita explicavit ut sana constaret sententia; cum Iacobsio enim, ut aliorum taceam errores, poetam dixisse opinantur, si Piso placidis oculis se adspexisset non iam tenues sed amplas epulas esse futuras. Quod si verum esset, et ποτέ delendum et ἀντὶ λειτῆς et πιστάτην scribendum foret. Immo hoc precatur Philodemus, adiuvet Piso ut tot aliorum sic etiam suas res angustas, quo facto fore ut proximum festum lautius agant. Ea igitur oris licentia utitur philosophus erga patronum, qua semper adversus deos Graeci uti solebant, volut Apollonides A. P. VI 238 tonuia dona excusans εἰ δὲ διδοίης πλείονα, καὶ πολλῶν, δαΐμον, ἀπαρξόμεθα.

XXIII Anth. Pal IX 412 Φιλοδήμου.

Ἦδη καὶ ῥόδον ἐστὶ καὶ ἀμμάζων ἐρέβινθος,
καὶ καυλοὶ κρήμβης, Σωσύλε, πρωτοτόμου
καὶ μαινὴς γλαγχόωσα καὶ ἀρτιπαγῆς ἄλλι τυρός
καὶ θριδάκων οὐλῶν ἀβροφουῇ πέταλα·
5 ἡμεῖς δ' οὐτ' ἀκτῆς ἐπιβαινόμεν οὐτ' ἐν ἀπόψει
γίνομεθ', ὥς αἰεὶ, Σωσύλε, τὸ πρότερον·
καὶ μὲν Ἀντιγένης καὶ Βάκχιος ἐχθρὸς ἐπιζών,
νῦν δ' αὐτοὺς θάψαι σήμερον ἐκφέρομεν.

V. 1 ἀμμάζων participium ἀπὸ κοινῶν positum pariter ad ῥόδον atque ad ἐρέβινθον pertinet; inde vero ab v. 2 usque ad v. 4 supplendum videtur εἶστιν — 2 καυλοῖο codex, corr. Planudes — 3 μαινὴ γλαγχέωσα codex; sensum recte perspexit scholiasta Wechelanus, nisi quod inepte coniecit ζαγλαγχέωσα i. e. ἀπὸ τοῦ ζα ἐπιτακτικῶν μορίων καὶ τοῦ γλάρος. Verno tempore maenam lactibus abundare consentaneum; huius rei et in plantis et in piscibus proprium verbum est γλαγχᾶν, cf. A. P. IX 384 γλαγχόωντι σπέρματι. Itaque scripsi γλαγχόωσα et praeterea solitam μαινὴς formam reposui — ἄλλι τυρός, scripsi, legebatur ἀλίτυρος; cf. Columella VII 8 de caseo conficiendo *et rursus torrido sale contingitur*, idemque XII 57 *caseum recentem et salsum* — 4 ἀβροφουῇ codex, corr. Meinekius — 5 solebat poeta cum sodalibus certo quodam litoris loco unde mare prospiciebatur veris initium sollemnibus epulis celebrare. Nunc vero Sosylo amico scribit cenam fieri non posse causa addita vv. 7. 8 *et profecto est cur non cenemus, nam Antigenes et Bacchius* (pueri opinor), *heri qui vita fruebantur, hodie mortui nobis sepeliendi sunt*. Mira est Iacobsii interpretatio Duebnero probata, qui interrogandi signo v. 6 post τὸ πρότερον posito sic intellegit: *quid est igitur quod non epulemur? ipsa vitae brevis et rerum vicissitudines nos admonent ut ne fruendi opportunitatem nobis patiamur elabi*, exempla fragilitatis humanae Antigenem et Bacchium afferri existimans. Haec non Horatii, ut putat Duebnerus, sed ne barbarorum quidem philosophia est — 7 sq. colorem hi versus duxerunt ex Callimachi carmine ep. XIV Wil. καὶ σέ, Νάρμυ τὸν

ὁφθαλμοῖς χθιζὸν ἐν ημετέροις τῇ ἐτέρῃ κλύσαντες ἐθάπτομεν similiterque alii multi (cf. etiam Nicetae Eugen. IX 54 sqq.) — 8 aliquando putaveram σὺν δέ scribendum esse pro νῦν δέ; sed tradita sana sunt, modo sumas non temporalom esse particulam, sed adversativam, ut saepe.

XXIV Anth. Pal. VI 349 Φιλοδήμου.

Ἴνους ὦ Μελικέρτα σύ τε Γλαύκης μεδέουσα
 Λευκοθέη, πόντου δαίμον' ἄλεξικάκω,
 Νηρήδων τε χοροὶ καὶ κύματα καὶ σύ, Πόσειδον,
 καὶ Θρηΐξ, ἀνέμων πρηύτατε, Ζέφυρε,
 ὦ ἰλαοὶ με φέροιτε, διὰ πλατὺ κύμα φυγόντα,
 σῶον ἐπὶ γλυκερὴν ἥδονα Παιρξέως

V. 1. 2 σύ τε γλαυκὴ μεδέουσα Λευκοθέη πόντου, δαίμον ἄλεξικάκω codex, in quibus dualem δαίμον ἄλεξικάκω restituit Schaeferus, reliqua ego correxi Hermae vol. XV p. 460 — 6 ἐπὶ γλυκὺν codex, correxit Dorvillius.

Praeter haec quae proposui Philodemi epigrammata alia olim fuerunt nunc deperdita; e quibus unum videtur Horatio obversatum esse sat. I 2, 120:

illum post paullo; sed pluris; si erierit vir
Gallis, hanc Philodemus ait sibi quae neque magno
stet pretio neque cunctetur, cum est iussa venire.

Notari his versibus putant inficetissimum epigramma quod Philodemi nomine inscriptum legitur Anth. Pal. V 126:

Πέντε δίδωσιν ἐνὸς τῇ δεῖνα ὁ δεῖνα τάλαντα
 καὶ βινεῖ τρεῖσιν καὶ μὰ τὸν οὐδὲ καλὴν·
 πέντε δ' ἐγὼ δρχυμὰς τῶν δαΐδεα Λυσινάσσει
 καὶ βινῶ πρὸς τῷ κρείσσονα καὶ φανερώς·
 πάντως ἥτοι ἐγὼ φρένας οὐκ ἔχω, ἢ τό γε λοιπὸν
 τοὺς κείνου πελέκει δεῖ διδύμους ἀρελεῖν.

sed ut taceam argumentum diversum esse, non potest Philodemo tribui tam ineptum, tam spurcum dicendi genus, non possunt tot numerorum sordes illi iniungi. Videntur potius haec ad Horatii similitudinem inscite officta esse ab poeta centum fere annis recentiori; ex Horatii certe sat. I 2, 43 extrema sumpta sunt *quoniam etiam illud accipit ut cuidam testes caudamque salacem demeteret ferrum*. Contra noviciū est atque indignum quod hoc loco proponam opusculum vilissimum, quod non in codice Palatino sed in apographo Lipsiensi et in schedis Lacrozianis traditum hac ipsa re arguitur saeculo XVII non esse antiquius. Suspicionem movit primus Chardon de la Rochette, cui miror quod Iacobsius oblocutus est (anth. gr. VIII 218 n. 9), elegans iudicans epigramma esse nec vetere poeta indignum. Horatio duce fictum esse extremum distichon docet εἰ δὲ μίαν τάχτιν, Πείσον, μ' αἰρεῖν ἐπιτέλλεις, εἰν' Εὐφύρῃ μέμνω, τὴν δ' ἄρα Γάλλος ἔχοι.

Alienum ab Philodemo est epigramma irrisorium Anth. Pal. XI 318:

Ἀντικράτης ἴδρι τὰ σφαίρικὰ μᾶλλον Ἀράτου
 πάλῳ, τὴν δ' ἰδίην οὐκ ἐνόει γένεσιν·
 διστάζειν γὰρ ἔφη, πότερ' ἐν κριῷ γεγένηται
 ἢ διδυμοῖς ἢ τοῖς ἰχθύσιν ἀμφοτέροις.
 εὔρηται δὲ σαφῶς ἐν τοῖς τρισί· καὶ γὰρ ὀχρυτῆς
 καὶ μωρὸς μαλακὸς τ' ἐστὶ καὶ ὀψοφάγος.

Recte Planudes inscripsit ἄδηλον.

Idem dicendum de carmine Anth. Pal. X 103:

Τὴν πρότερον θυμέλην μήτ' ἐμβλεπε μήτε παρέλθης·
 νῦν ἄπαγε δραχμῆς εἰς κολοκορδόκολα,
 καὶ σῦκον δραχμῆς ἐν γίνεταί· ἦν δ' ἀναμείνης,
 χίλια· τοῖς πτωχοῖς ὁ χρόνος ἐστὶ θεός.

cuius etsi prius distichon plane non intellego, sententia tamen ex altero plana est. Codex Palatinus Φιλοδήμου inscribit, rectius Planudes ἄδηλον.

Anth. Pal. VI 246 Φιλοδήμου, οἱ δὲ Ἀργενταρίου cod. Pal. Φιλοδήμου Planudes. Fuit in Philippi corona.

Κέντρα διωξιέλευθα φιλορροῦθωνά τε κημόν
 τόν τε περὶ στέρνοις κόσμον ὀδοντοτρόφον
 κοῖσινην. . ῥόβδον ἐπὶ προθύροις, Πόσειδον,
 ἀνθετό σοι νίκης Ἰάριος ἀπ' Ἰσθμιάδος
 καὶ ψήκτρην ἵππων ἐρυσίτριχα τήν τ' ἐπὶ νώτων
 μάστιγα, ῥοίζου μητέρα θαρσαλέην.
 ἀλλὰ σύ, κυανοχαῖτα, δέξου τὰδε, τὸν δὲ Λυκίνου
 οἶα καὶ εἰς μεγάλην στέψον Ὀλυμπιάδα.

V. 3 καὶ σινην codex Pal. et Planudes, corr. Salmasius. Lacunae explendae causa δ' ἔτι, Eldickius, ἔτι Iacobsius addidit — Argumentum carminis ab Philodemo alienum; M. Argentarii potest esse, sed praestat cohibere iudicium.

Anthol. Planud. 234 Φιλοδήμου. At nec demonstrativo generi credo Philodemum operam dedisse et suspectae sunt formae doricæ vv. 1 et 2.

Τρισσοὺς ἀθανάτους χωρεῖ λίθος· ἃ κεφαλὰ γὰρ
 μανίει τρηνῶς Πᾶνα τὸν αἰγίκερων,
 στέρνα δὲ καὶ νηδὺς Ἡρακλέα, λοιπὰ δὲ μηρῶν
 καὶ κνήμης Ἑρμῆς ὁ πτερόπους ἔλαχεν.
 5 θύειν ἀρνίση, ξένη, μηκέτι· τοῦ γὰρ ἐνός σοι
 θύματος οἱ τρισσοὶ δαίμονες ἀπτόμεθα.

V. 6 male Heckerus ἀντόμεθα collato epigrammate Anth. Plan. 253 plane alieno; non commemorarem nisi Duobnerum viderem Heckero obsecutum.

Anth. Pal. XI 35 τοῦ αὐτοῦ i. e. Philodemi, cuius esse non potest epigramma ad Philodemi imitationem factum; nomen poetae coniectura ex v. 3 repetitum.

Κράμβην Ἀρτεμίδωρος, Ἀρίσταρχος δὲ τάριχον,
 βολβάσκους δ' ἡμῖν δῶκεν Ἀθηναγόρας,
 ἡπάτιον Φιλόδημος, Ἀπολλοφάνης δὲ δύο μνᾶς
 χοιρείου, καὶ τρεῖς ἦσαν ἀπ' ἐχθρῶν ἔτι·
 ὧν καὶ στεφάνους καὶ σάμβαλα καὶ μύρον ἡμῖν
 λάμβανε, καὶ δεκάτης εὐθὺ θέλω πράγειν.

V. 3 μνᾶς codex — 5 στέφανος codex, corr. Reiskius; reliqua dedi qualia exhibet codex Palatinus, ubi pro singulari ovo praestat fortasse ὧν δέ, σάμβαλα quid sibi velint nescio, quoniam non foras poetam cenare velle apertum est. Corruptum versum sextum non sanavit Meinekius (del. p. 198), cum scriberet λάμβανε, πᾶσι, nam gravior eius rei est difficultas, quod adverbium εὐθὺ et legitima cenae hora decinra iuxta posita sunt; cf. Philodemi epigr. supra n. I πηνίκα δ' ἔξεις; ἦν σὺ θέλεις ὄρεην· εὐθὺ θέλω· πράγχε. Intellegerem versiculum sic scriptum καὶ δεκάτης, εὐθὺ θέλω πράγειν, sed integra poetae verba ne sic quidem restituta videntur.

Errore denique factum est ut epigramma Anth. Pal. V 8, quod ex Meleagri pulcherrimis est, Planudes Philodemo tribueret, neque magis dubitandum quin recte Iacobsius epigramma Anth. Pal. V 24 in Heliodorum scriptum Philodemis exemerit atque Meleagro restituerit.

I. SCHOLAE THEOLOGORUM.

1) PROFESSORUM ORDINARIORUM.

D. H. CREMER, P. P. O. DEC.

I) Publice 1) de scriptura sacra doctrinam tradet semel per hebd. hor. defin.; 2) seminarii theologici exercitationes theologiam dogmaticam spectantes moderari perget die Mart. hor. VI et VII; 3) instituti theologici practici sodalibus praeerit d. Ven. hor. VI et VII. — II) Privatum 1) prolegomena theologiae dogmaticae tradet d. Lun. et Iov. hor. IV; 2) ethicen christianam docebit senis per hebd. scholis hor. XI; 3) de munere ecclesiastico fungendo disseret quinquies per hebd. hor. X.

D. I. GUIL. HANNE, P. P. O.

I) Publice de religionis christianae indole atque praestantia absoluta disseret d. Merc. hor. XII. — II) Privatum 1) Schleiermacheri vitam breviter enarrabit eiusdemque viri theologiam dogmaticam et moralem adumbrabit bis p. h. hor. XII; 2) de animae humanae natura et dignitate disputabit bis p. h. hor. XII.

D. O. ZOECKLER, P. P. O.

I) Publice seminarii theologici exercitationes ad historiam ecclesiasticam pertinentes moderabitur d. Lun. hor. VI et VII. — II) Privatum 1) encyclopaediam et methodologiam theologicam docebit dieb. Lun. Merc. Ven. hor. X; 2) historiae ecclesiasticae partem primam s. historiam ecclesiae vetustioris enarrabit sexiens p. h. hor. IX; 3) historiam theologiae evangelicae aetate reformationis tradet dieb. Mart. Iov. Sat. hor. X.

DR. ER. HAUPT, P. P. O.

I) Publice 1) seminarii theologici exercitationes ad Nov. Test. spectantes moderabitur die Iov. hor. VI et VII; 2) quae in evangelicis N. T. libris de passione et resurrectione Jesu Christi narrantur explicabit die Sat. hor. VII et VIII mat. — II) Privatum 1) introductionem in libros N. Test. tradet quinquies p. h. hor. VIII; 2) evangelium Matthaei interpretabitur quinquies p. h. hor. VIII mat.; 3) epistolas Pauli minores (inprimis ep. ad Gal., Ephes., Col., Philipp. datas) explicabit quater p. h. hor. IX.

D. C. BREDENKAMP, P. P. O.

I) Publice seminarii theologici exercitationes in Vetere Testamento interpretando versantes moderabitur die Merc. hor. VI et VII. -- II) Privatim 1) theologiam Veteris Testamenti exponet quinquies p. h. hor. VII; 2) librum Geneseos illustrabit quinquies p. h. hor. IV.

2) PROFESSORUM EXTRAORDINARIORUM.

LIC. DR. FR. GIESEBRECHT, P. P. E.

I) Publice de Messia a prophetis Vet. test. praedicato disseret d. Mart. et Ven. hor. V. -- II) Privatim terram sanctam depinget d. Lun. et Iov. hor. V. -- III) Privatissime grammaticam linguae hebraicae docebit scholis binis vel ternis p. h. accuratius definiendis.

LIC. VICT. SCHULTZE, P. P. E.

I) Publice 1) societatis historico-ecclesiasticae exercitationes moderabitur die Ven. hor. VI et VII; 2) societatis theologicae exercitationes moderabitur d. Merc. hor. VI et VII. -- II) Privatim 1) historiam dogmatum exponet quinquies p. h. hor. VIII; 2) archaeologiam ecclesiasticam docebit scholis binis p. h. horis definiendis.

3) PRIVATIM DOCENTIS.

LIC. JO. MEINHOLD, PRIVAT. DOC.

I) Publice quanti momenti sint res assyriacae ad Vet. test. interpretandum exponet binis p. h. scholis accuratius definiendis. -- II) Privatim Job. librum interpretabitur quinquies p. h. h. XII.

II. SCHOLAE IURECONSULTORUM.

1) PROFESSORUM ORDINARIORUM.

DR. C. F. W. H. HAEBERLIN, P. P. O. DEC.

I) Publice introductionem in processum criminalom tradet d. Sat. hor. XI. -- II) Privatim 1) processum criminalom quater p. h. hor. X; 2) ius publicum Germanicum quater p. h. hor. XI; 3) ius administrationis d. Merc. hor. X et XI, d. Sat. hor. X docebit.

DR. E. R. BIERLING, P. P. O.

I) Publice de fontibus iuris ecclesiastici disseret sem. p. h. hor. XII. -- II) Privatim ius ecclesiasticum Evangelicorum et Catholicorum tradet quinquies p. h. hor. XII.

DR. GUST. PESCATORE, P. P. O.

I) Publice iura familiam spectantia tractabit semel p. h. hor. XII. — II) Privatum 1) historiam iuris Romani enarrabit quater p. h. hor. X; 2) institutiones iuris Romani tradet quater p. h. hor. IX; 3) processus civilis imperii Germanici partem alteram i. e. executionem et concursum creditorum docebit bis p. h. hor. XI; 4) conversatorium iuridicum una cum Lewis et Fischer proff. instituet.

DR. J. W. LEWIS, P. P. O.

I) Publice in seminario iuridico fontes iuris Germanici interpretandos proponet d. Ven. hor. IV. — II) Privatum 1) historiam imperii et iuris Germanici quinquies p. h. hor. IX tradet; 2) ius Germanicum privatum quotidie hor. X docebit; 3) conversatorium iuridicum una cum Pescatore et Fischer proff. instituet.

DR. O. FISCHER, P. P. O.

I) Publice in seminario iuridico Gai institutionum lib. IV interpretandum proponet semel hor. VIII. — II) Privatum 1) Pandectarum partem tertiam i. e. ius hereditarium tradet ter p. h. hor. VIII; 2) processum civilem Romanum docebit bis hor. VIII; 3) ius privatum Borussicum tractabit quater p. h. hor. IX; 4) conversatorium iuridicum una cum Pescatore et Lewis proff. instituet.

2) PROFESSORIS EXTRAORDINARI.

DR. F. STOERK, P. P. E.

I) Publice comparisonem constitutionum Europaearum instituet die Lun. hor. X et XI — II) Privatum 1) encyclopaediam et methodologiam iuris tractabit dieb. Mart. Iov. Sat. hor. VIII; 2) de Borussiae administratione publica nec non de modo procedendi in causis publicis disseret dieb. Lun. et Iov. hor. IX; 3) ius quod est inter gentes tum pacis tum belli temporibus ita exponet, ut etiam ius publicum maritimum simul tractetur dieb. Lun. Merc. Ven. hor. VIII; 4) exercitationes iuris publici, iuris administrationis et iuris quod est inter gentes moderabitur examinatorium adiuncturus d. Mart. hor. II et III.

3) PRIVATIM DOCENTIS.

DR. R. MEDEM, PRIV. DOC.

Privatum 1) ius criminale dieb. Ven. et Sat. h. III et IV; 2) ius gentium nec non ius maritimum publicum dieb. Lun. Mart. Iov. hor. III. tractabit.

III. SCHOLAE MEDICORUM.

1) PROFESSORUM ORDINARIORUM.

DR. R. SCHIRMER, P. P. O. DEC.

I) Publice de vitiis oculorum opticis disseret die Merc. hor. VII mat. — II) Privatum 1) ophthalmiatricen tradet dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. III et die Sat. hor. VII mat.; 2) exercitationes clinicas ophthalmiatricas moderabitur dieb. Merc. et Sat. hor. III hominesque oculorum morbis affectos extraneos monstrabit cotidie hor. XII.

DR. IULIUS BUDGE, P. P. O.

I) Publice anatomiam organorum sensuum tractabit die Ven. hor. X. — II) Privatum anatomiae systematicae corp. h. partem alteram tradet quater p. h. hor. X.

DR. H. C. A. PERNICE, P. P. O.

I) Publice de morbis mulierum (part. II) disseret die Lun. hor. V. — II) Privatum 1) theoriam artis obstetriciae docebit dieb. Mart. Iov. Ven. hor. XII; 2) exercitationes clinicas et polielinicas gynaecologicas moderabitur dieb. Lun. Merc. Sat. hor. XII, ceteris dieb. hor. VIII.

DR. F. GROHÉ, P. P. O.

Privatum 1) pathologiae et therapiae generalis, praeterea anatomiae pathologicae generalis partem priorem docebit dieb. Mart. et Iov. hor. VII. — 2) cursum anatomiae et physiologiae pathologicae demonstrativum et practicum instituet dieb. Mart. et Ven. hor. XII, dieb. Merc. et Sat. hor. VIII et IX.

DR. FR. MOSLER, P. P. O.

I) Publice polielinicas relationes moderabitur semel p. h. hor. VIII. — II) Privatum 1) de diagnostice physica cum Dr. PEIPER agat quater p. h.; 2) exercitationes clinicas et polielinicas medicas moderabitur dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. inde ab hor. IX, reliquis dieb. inde ab hor. X usque ad hor. XI.

DR. L. LANDOIS, P. P. O.

I) Publice exercitationes et physiologicas et histologicas eorum commilitonum, qui in hisce rebus iam magis eruditi sunt, moderabitur cotidie hor. def. — II) Privatum 1) physiologiae experimentalis partem primam docebit cotidie hor. XI.; 2) historiam evolutionis et generationis enarrabit dieb. Iov. Ven. Sat. hor. IX; 3) cursum physiologiae experimentalem et in demonstrationibus versantem instituet dieb. Mart. et Merc. hor. V et VI.

DR. P. VOGT, P. P. O.

I) Publice de orthopaedia disseret die Lun. hor. VII. — II) Privatum 1) exer-

citationibus operationum chirurgicarum in cadavere instituendis praeerit cotidie hor. VII et VIII; 2) exercitationes clinicas et policlinicas chirurgicas moderabitur dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. inde ab hor. X et dimid. usque ad hor. XII, dieb. Merc. et Sat. inde ab hor. XI usque ad hor. XII.

DR. HUGO SCHULZ, P. P. O.

I) Publice medicinae historiam tradet die Ven. hor. IV. — II) Privatum 1) pharmacologiae partem alteram nec non methodum medicamenta rite recipiendi, recepta rite formulandi tradet dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. hor. IV; 2) clinicum propaedeutico-therapeuticum habebit dieb. Lun. et Iov. hor. VIII.

DR. F. SOMMER, P. P. O.

I) Publice capita selecta anatomiae corporis humani tractabit semel p. h. hor. def. — II) Privatum 1) histologiam et anatomiam microscopicam demonstrationes adiuncturus docebit dieb. Lun. Merc. Ven. hor. IV; 2) situs intestinorum corporis humani demonstrabit dieb. Mart. et Iov. hor. IV.

2) PROFESSORUM EXTRAORDINARIORUM.

DR. C. EICHSTEDT, P. P. E.

I) Publice exercitationes obstetricias in phantomate instituet die Mart. hor. II. — II) Privatum 1) de morbis cutaneis demonstrationes practicas additurus disseret dieb. Lun. et Iov. hor. II; 2) de morbis syphiliticis item demonstrationes practicas adiuncturus aget dieb. Merc. et Sat. hor. II.

DR. G. HAECKERMANN, P. P. E.

I) Publice de morbis contagiosis quoad spectant ad hygienam publicam et politiam medicam, deinde de morbis artificum dieb. Mart. et Sat. hor. III. — II) Privatum de medicina forensi dieb. Lun. Iov. Ven. hor. III.

DR. RUD. ARNDT, P. P. E.

I) Publice de perturbationibus locutionis disseret semel p. h. — II) Privatum 1) encyclopaediam et methodologiam artis medicae tradet dieb. Lun. et Mart. hor. IX; 2) exercitationes clinicas psychiatricas instituet dieb. Lun. Mart. Ven. Sat. hor. VIII.

DR. P. KRABLER, P. P. E.

I) Publice de vaccinatione disseret et vaccinandi operationes moderabitur die Merc. hor. XII. — II) Privatum 1) infantes aegrotos extraneos monstrabit die Mart. Iov. Ven. hor. XII; 2) diagnosticam physicam docebit dieb. Mart. Iov. Ven. hor. III.

DR. F. RINNE, P. P. E.

I) Publice exercitationibus clinicis chirurgicis propaedeuticis praeerit dieb. Mart. et Ven. hor. II. — II) Privatum 1) chirurgiae specialis primam partem tradet dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. hor. V; 2) de chirurgia generali disseret binis p. h. scholis hor. def.

DR. F. L. B. DE PREUSCHEN, P. P. E.

I) Publice diagnosticen obstetriciam docebit semel p. h. hor. def. — II) Privatum 1) operationes obstetricias moderabitur exercitationibusque in phantomate instituendis praeerit dieb. Mart. et Ven. hor. VIII. — 2) de morbis mulierum disseret dieb. Mart. et Ven. hor. V.

DR. A. BUDGE, P. P. E.

I) Publice technicam microscopicam in usum eorum commilitonum, qui in exercitationibus microscopicis iam magis versati sunt, docebit semel p. h. hor. def. — II) Privatum 1) osteologiam tractabit dieb. Lun. Mart. Merc. hor. VII; 2) cursum microscopicum moderabitur dieb. Iov. Ven. Sat. hor. VII et VIII mat.

3) PRIVATIM DOCENTIUM.

DR. A. BENGELSDORFF, PRIV. DOC.

I) Publice de nutrimentis eorumque usu diaetetico dieb. Merc. et Sat. hor. IX disseret.

DR. O. BEUMER, PRIV. DOC.

I) Privatum exercitationes hygienas practicas moderabitur bis p. h.

DR. K. LOEBKER, PRIV. DOC.

I) Privatum chirurgiae partem generalem docebit, nec non de fasciis et instrumentis chirurgicis exercitationes adiuncturus aget dieb. Mart. Merc. Iov. Ven. Sat. hor. IV.

DR. P. STRUEBING, PRIV. DOC.

I) Publice de morbis laryngis disseret dieb. Mart. et Ven. hor. V. — II) Privatum exercitationes laryngoscopicas practicas moderabitur die Iov. hor. V et die Sat. hor. III.

DR. T. SCHONDORFF, PRIV. DOC.

Privatum exercitationes policlinicas otiaticas instituet dieb. Lun. Merc. et Sat. hor. II.

DR. E. PEIPER, PRIV. DOC.

I) Publice doctrinam urinae cognoscendae tractabit die Sat. hor. VII. — II)

Privatim 1) diagnosticen physicam docebit cum Professore MOSLER quater p. h.; 2) pathologiam et therapiam specialem tradet dieb. Lun. Merc. hor. III, Iov. hor. VI et Sat. hor. V.

IV. SCHOLAE PHILOSOPHORUM.

1) PROFESSORUM ORDINARIORUM.

DR. A. GERSTAECKER, P. P. O. DEC.

I) Publice mammalium morphologiam et dispositionem systematicam tradet die Ven. hor. IX. — II) Privatim zoologiam systematicam et medicinalem docebit dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. hor. IX. — III) Privatissime cursum zootomicum practicum instituet quater per hebd. hor. X et XI.

DR. E. BAUMSTARK, P. P. O.

I) Publice securitatem publicam conservandam docebit die Lun. hor. III et IV. — II) Privatim principia et capita selecta politices oeconomicae tradet diebus Mart. Merc. Iov. Ven. Sat. hor. III.

DR. F. C. O. L. B. DE FEILITZSCH, P. P. O.

I) Publice geographiam physicam docebit bis p. h. hor. XII dieb. Merc. et Sat. — II) Privatim physices experimentalis universalis partem secundam et illam quidem, quae de motionibus undantibus agit, disseret hor. XII dieb. Lun. Mart. Iov. et Ven.

DR. A. H. BAIER, P. P. O.

I) Publice isagogen in philosophiam tradet dieb. Merc. et Sat. hor. XI. — II) Privatim universam philosophiae historiam enarrabit dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. hor. XII. — III) Privatissime et gratis exercitationes philosophicas moderabitur, Kantii criticam rationis purae interpretaturus, die Sat. hor. V.

DR. H. LIMPRICHT, P. P. O.

I) Publice de selectis quibusdam chemiae locis disseret semel p. h. hor. def. — II) Privatim 1) chemiae partem priorem tradet sexiens p. h. hor. VIII; 2) praxin chemicam una cum professore Schwanert instituet senis et duodenis et tricenis p. h. hor. def.

DR. GUIL. AHLWARDT, P. P. O.

I) Publice grammaticam linguae Arabicae docebit dieb. Lun. et Iov. hor. IV.

— II) Privatum 1) carmina quae dicuntur Moallaqât explicabit dieb. Mart. Merc. Ven. Sat. hor. IV.; 2) grammaticam linguae Persicae docebit bis p. h. hor. def.

DR. F. F. C. E. SUSEMIHL, P. P. O.

I) Publice historiam tragoediae Graecae enarrabit dieb. Merc. et Sat. hor. XII. — II) Privatum historiam poeseos Graecorum epicae, lyricae, comicae tradet dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. XII. — III) Privatissime sed gratis exercitationes Aristotelicas moderabitur bis p. h. hor. def.

DR. A. PREUNER, P. P. O.

I) Publice exercitationes archaeologicas et mythologicas moderabitur die Sat. hor. III — II) Privatum de heroum Graecorum fabulis litterarum et artium; monumentis traditis disseret ter p. h. hor. XII.

DR. A. KIESSLING, P. P. O.

I) Publice in seminario philologico Sophoclis Oedipum Coloneum die Merc. hor. X—XII et Catulli carmina selecta die Lun. hor. III. interpretabitur. — II) Privatum Ciceronis orationem pro Cluentio enarrabit quater hor. X.

DR. GUIL. SCHUPPE, P. P. O.

I) Publice exercitationes philosophicas moderabitur die Merc. hor. VI. — II) Privatum psychologiam docebit dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. hor. VIII.

DR. H. ULMANN, P. P. O.

I) Publice in seminario historico exercitationes ad historiam medii aevi pertinentes moderabitur die Merc. hor. VIII et IX. — Privatum res inde ab a. MDCXLVIII usque ad a. MDCCLXXXVI gestas enarrabit dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. XII.

DR. GUIL. THOMÉ, P. P. O.

I) Publice seminarii mathematici exercitationes moderabitur die Merc. hor. X—XI. I) Privatum 1) capita selecta theoriae functionum ellipticarum exponet dieb. Lun. et Iov. hor. X—XII; 2) calculum variationum docebit dieb. Mart. et Ven. hor. X—XII.

DR. H. SCHWANERT, P. P. O.

I) Publice 1) capita selecta chemiae technicae tractabit die Sat. hor. XI 2) colloquia de rebus chemicis pharmaceuticis habebit dieb. Iov. et Ven. hor. III et IV. — II) Privatum 1) pharmaciae partem alteram exponet dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. hor. VII mat.; 2) chemiam analyticam docebit dieb. Ven. et Sat. hor. VII mat.; 3) praxin chemicam una cum professore Limpricht instituet senis et duodenis et tricenis p. h. hor. def.

DR. AL. REIFFERSCHIED, P. P. O.

I) Publice 1) in proseminario germanico tum Lessingii libellos, quibus inscripsit „Briefe die neueste Litteratur betreffend“, tractabit, tum de poetica germanica disseret semel p. h. die Merc. hor. V et VI; 2) in seminario germanico Wolframii dicti de Eschenbach poema Parcival inscriptum interpretabitur et syntaxeos germanicae capita selecta explicabit semel p. h. die Ven. hor. V et VI. — II) Privatum historiam literarum germanicarum medii aevi enarrabit quater p. h. dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. XI.

DR. G. KAIBEL, P. P. O.

I) Privatum 1) Pindari carmina selecta interpretabitur quaternis diebus Lun. Mart. Iov. Ven. hor. IX. 2) Grammaticae atticae elementa explicabit ternis diebus Lun. Mart. Iov. h. postm. IV. — Publice seminarii maioris sodalibus interpretandum proponet Senecae apocolocyntosin Divi Claudii eorundemque disputationes moderabitur binis per hebdom. horis; proseminariani Xenophontis convivium explicare pergent.

DR. E. KOSCHWITZ, P. P. O.

I) Publice 1) in seminario Romanensi exercitationes Francogallicas moderabitur die Sat. hor. XI et XII; 2) cui usui philologia Romanensis in ludis litterarum sit explicabit die Ven. hor. IX. --- II) Privatum historiam litterarum Francogallicorum saeculi XIX. docebit dieb. Lun. Mart. Iov. hor. IX.

DR. H. ZIMMER, P. P. O.

I) Publice de flexibus linguarum Sanscritae, Graecae, Latinae, Theodiscae inter se comparatis disseret dieb. Merc. et Sat. hor. IX. -- II) Privatum elementa linguae Sanscritae docebit dieb. Mart. Iov. Ven. hor. XII. — III) Privatissime et gratis textus selectos linguae Sanscritae interpretari perget die Merc. hor. XII.

DR. FR. SCHMITZ, P. P. O.

I) Publice plantas selectas demonstrabit die Iov. hor. VI. — II) Privatum 1) botanicen generalem docebit dieb. Lun. et Merc. hor. V et VI, die Mart. hor. VI; 2) plantas officinales exponet binis p. h. horis; 3) exercitationes microscopicas moderabitur dieb. Merc. et Iov. hor. III et IV.

DR. E. COHEN, P. P. O.

I) Publice exercitationes mineralogicas instituet d. Sat. hor. IX et X. — II) Privatum mineralogiam docebit dieb. Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. hor. X. — III) Privatissime in instituto mineralogico operaturis aderit cotidie.

2) PROFESSORUM EXTRAORDINARIORUM.

DR. M. SCHOLZ, P. P. E.

Propter absentiam lectiones non habebit.

DR. MINNIGERODE, P. P. E.

I) Publice exercitationes in seminario mathematico moderabitur die Sat. hor. X et XI. — II) Privatum 1) theoriā aequationum algebraicarum docebit quater p. h. hor. VIII; 2) capita selecta physices mathematicae docebit quater p. h. hor. IX.

DR. F. BAUMSTARK, P. P. E.

I) Publice 1) de nutrimentis chemice examinandis disseret semel p. h. hor. def.; 2) lotii analysin docebit die Ven. hor. V. — II) Privatum chemiam physiologicam medicinae et chemiae studiosis tradet ter p. h. hor. def.

DR. C. TH. PYL, P. P. E.

I) Publice de finibus artium litterarumque atque de artissimo vinculo inter religionem et artes secundum monumenta disseret bis p. h. hor. XI. — II) Privatum de monumentis sepulchralibus terrarum maris Baltici disseret bis p. h. hor. XI. — III) Privatissime sed gratis de antiquitatibus Pomeraniae disputationes necnon exercitationes diplomaticas secundum monumenta artium litterarumque moderabitur bis p. h. hor. XI.

DR. RUD. CREDNER, P. P. E.

I) Publice 1) exercitationes geographicas moderabitur hor. def.; 2) de primitiis generis humani disseret semel p. h. — II) Privatum geographiam Germaniae docebit quater p. h. hor. VII.

DR. O. SEECK, P. P. E.

I) Publice in seminario historico titulos Atticos interpretandos proponet die Lun. h. VI et VII. — 2) Privatum historiam Graecam inde a bello Peloponnesiaco enarrabit dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. XI.

DR. M. KONRATH, P. P. E.

I) Publice 1) historiam dramaticae poeseos Anglicae inde ab origine usque ad Shakespearei tempora enarrabit dieb. Mart. Ven. hor. X; 2) in seminario Faustum tragediam Marlovianam commilitonibus interpretandam proponet die Merc. hor. X et XI. — III) Privatum Carmen de Beowulfo interpretabitur dieb. Lun. Iov. Sat. hor. X.

DR. F. VOGT, P. P. E.

I) Publice 1) de Fausto Goethei carmine disseret semel p. h. hor. def.; 2) exercitationes Theodiscas instituet semel p. h. hor. def. — II) Privatum carmen de Gudruna tractabit bis p. h. hor. V.

DR. E. BERNHEIM, P. P. E.

I) Privatum res gestas inde ab anno 1250 narrabit quater per hebd. hor. VIII. — II) Publice 1) exercitationes ad iudicium historicum colendum die Sat. hor. VIII; 2) exercitationes legendi codices latino scriptos semel per hebd. moderabitur.

DR. TH. ZACHARIAE, P. P. E.

I) Publice in studium grammaticae linguarum Indogermanicarum comparatae commilitones introducet dieb. Merc et Sat. hor. XII. — II) Privatum de doctrina grammaticae Indorum disseret et Paninis regulas interpretabitur dieb. Mart. et Ven. hor. III. — III) Privatissime sed gratis textus selectos linguae Sanscritae interpretandos proponet bis p. h. hor. def.

DR. W. HOLTZ, P. P. E.

I) Publice 1) novas res physicas explicabit die Iov. hor. III; 2) phaenomena aëris optica tractabit die Ven. hor. III; 3) planetas, cometas et meteoritas tradet die Sat. hor. III. — II) Privatum physicen medicinalem docebit dieb. Lun. Mart. Merc. hor. III.

2) PRIVATIM DOCENTIUM.

DR. W. HASBACH, PRIV. DOC.

I) Publice de historia socialismi et communismi in rebus politico-oeconomicis disseret die Merc. hor. XI. --- II) Privatum theoriam oeconomiae nationalis docebit die Lun. Mart. Merc. Iov. Ven. hor. VIII. — Privatissime et gratis Librum primum, secundum, tertium A. Smithii 'Wealth of Nations' interpretabitur die Ven. hor. VI.

DR. D. BEHRENS, PRIV. DOC.

I) Publice exercitationes ad linguam Francicam recentiore spectantes moderabitur bis p. h. hor. def. — II) Privatum in studium linguarum Romanicarum commilitones introducet dieb. Lun. Mart. Iov. hor. VIII.

DR. H. MOELLER, PRIV. DOC.

Privatum plantarum physiologiam docebit dieb. Mart. et Ven. hor. VII mat.

ARTIUM MAGISTRI.

DR. G. MARX, lector, I) Publice 1) Schilleri 'historiam belli triginta annorum' in linguam anglicam vertendam proponet bis p. h. hor. def.; 2) isagogen in studium linguae anglicae continuabit atque exercitationes anglice loquendi instituet bis p. h.

hor. def. — II) Privatim Shakespearii comoediam „As you like it“ interpretabitur bis p. h.
hor. def.

G. BEMMANN, concent. music. director, Publice de universa doctrina artis musica.

O. DROENWOLF, Publice 1) de cantu ecclesiastico disseret bis p. h. hor. def.;

2) theoriam musices docebit bis p. h. hor. def.

E. WEILAND docebit artem delineandi publice quater p. h. horis.

H. RANGE, 1) exercitationes gymnicas moderabitur binis p. h. hor. resp.; 2) artem
rudibus batuendi docebit hor. def.

INSTITUTA PUBLICA.

Bibliotheca academica, cui praesunt Prof. STAENDER, Dr. MUELDENER, I. Cust., Prof. VOGT,
II. Cust., Dr. BABAD, III. Cust., dieb. Lun. Mart. Iov. Ven. hor. XI—I, dieb. Merc.
et Sat. hor. II—IV studiosis patebit.

Museum litterarum curant Professores ZOECKLER, LANDOIS, LIMPRICHT, KIESSLING, PESCATORE.

Seminarii theologici exercitationes reguntur ab ORDINE THEOLOGORUM.

Societatis homiletico-catecheticae studia moderatur CRENER Prof.

Seminarii iuridici exercitationes moderantur PESCATORE Prof., LEWIS Prof., FISCHER Prof.

Theatrum anatomicum administrat I. BUDGE Prof., assistente SOMMER Prof., qui Prosectoris
munere fungitur, adiutore A. BUDGE Prof.

Museo anatomico praepositus est I. BUDGE Prof., adiutoribus SOMMER Prof. et A. BUDGE Prof.

Instituto physiologico praepositus est LANDOIS Prof., adiutoribus DIECKMANN et LOEBNER.

Instituto pathologico-anatomico praepositus est GROHÉ Prof., adiutore GAST Dr.

Museo pathologico-anatomico praepositus est GROHÉ Prof., adiutore GAST Dr.

Collectis praeparatis pharmaceuticis praestest SCHULZ Prof., adiutore RECHTMANN.

Nosocomio Universitatis praesunt MOSLER Prof., VOGT Prof. — administr. BRANDTNER —
calculatore STEMPER -- assist. GASTERS Dr., LOEWENHARDT Dr. — adiutore SCHOE-
NEMARCK et THOL Dr.

Instituti clinici medici curam habet MOSLER Prof., assistente PEIPER Dr., adiut. KRAUSE.

Instituti clinici chirurgici curam habet VOGT Prof., assistente HOFFMANN Dr., adiutore
MIDDELSCHULTE Dr.

Instituti ophthalmiatrici curam habet SCHIRMER Prof., assistente WANKE Dr.

Instituti obstetricii curam habet PERNICE Prof., assistantibus BEUMER Dr. et POGGENDORF
Dr., adiutore JLGNER.

Instituto clinico psychiatrico praestest ARNDT Prof., adiutore KRIESE.

Instrumenta, quae ad physicen pertinent, custodit DE FFILITZSCH Prof., assistente
W. HOLTZ Prof.

Seminarii mathematici exercitationes moderantur THOMÉ Prof. et MINNIGERODE Prof.

Instrumenta astronomica custodit THOMÉ Prof.

Museo zoologico praest GERSTAECKER Prof.

Museo botanico praepositus est SCHMITZ Prof.

Hortum botanicum curat Dr. GOEZE inspector.

Museo mineralogico praepositus est COHEN Prof.

Institutum chemicum moderantur LIMPRICHT Prof. et SCHWANERT Prof., adiutoribus F. BAUM-
STARK Prof., HASSE Dre., BIEL.

Seminarium philologicum moderantur KIESSLING Prof. et KAIBEL Prof.

Seminarium Germanicum moderatur REIFFERSCHIED Prof.

Seminarium Anglico-Romanense moderantur KOSCHWITZ Prof. et KONRATH Prof.

Seminarium historicum moderantur ULMANN Prof. et SEECK Prof.

Gypsothecae et antiquitatum museo praest PREUNER Prof.

Apparatus geographico praest CREDNER Prof.

Museo antiquitatum Pomeraniae praest PYL Prof.

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE.	PHILOSOPHICAE.
VII.	Theol. vet. test., quin- quiens. Ev. Matth., quin- quiens. Hist. pass. et resur- rect., semel.		Osteolog., ter. Exerc. microscop., ter. Pathol. et ther. et anat. path. p. I., bis. De urina, semel. Exerc. operat. chir., se- xiens. Ophthalmiatr., semel. Vitia oculorum opt., sem. Orthopaedia, semel.	Chem. anal., bis. Pharm. p. II., quater. Plantar. physiol., bis. Geogr. German., quater.
VIII.	Introd. in libr. N. T., quinqüiens. Hist. dogm., quin- quiens. Hist. pass. et resur- rect., semel.	Encyclopaed. et me- thodol., ter. Ius heredit., ter. Process. civ. Rom., bis. Gaii instit. l. IV in semin.iurid.,semel. Ius gentium, ter.	Exerc. microscop., ter. Curs. anat. path., bis. Practicum therap., bis. Exerc. operat. chir., se- xiens. Operat. obstet., bis. Exerc. clin. psychiatr., quater. Exerc. clin. gynaecon., ter.	Chem. p. I., sexiens. Theor. aequat. algebr., quater. Psycholog., quinqüiens. Theor. oecon. nation., quinqüiens. Res gest. inde ab a. 1250, quater. Exerc. hist., semel. Semin. hist., semel. Introd. in stud. ling. Roman., ter.
IX.	Ep. Pauli minores, quater. Hist. eccl., sexiens	Instit. iur. Rom., quater. Hist. imp. et iur. Germ., quinqüiens. Ius privat. Boruss., quater. De mod. proced. in daus. publ., bis.	Encyclop. et meth. med., bis. Histor. evol. et generat., ter. Curs. anat. pathol., bis. De nutrim. et diaetet., bis. Diagnost. physic., bis. Exerc. clin. med., quater.	Phys. mathem., quater. Zoolog. syst. et medic., quater. Mammal. morphol.,semel. Exerc. mineral, semel. Semin. hist., semel. Hist. lit. francogall. saec. XIX., ter. Pindari carm., quater. Flox. ling. Sanscrit., Graec., Latin., Theod. comp., semel. Philol. Roman. usus in lud. literar., semel.

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE.	PHILOSOPHICAE.
X.	<p>Encyclop. theol. ter.</p> <p>Hist. theol. reform. ter.</p> <p>De ministerio eccl. quinquiens.</p>	<p>Hist. iur. Rom., quater.</p> <p>Ius Germ. priv. quotidie.</p> <p>Proc. crim., quater.</p> <p>Ius administr., bis.</p> <p>Comparat. constit. Europ., semel.</p>	<p>Anatom. system., quater.</p> <p>Anat. organ. sens., semel.</p> <p>Exerc. clin. med., sexiens.</p> <p>Exerc. clin. chir., quater.</p>	<p>Exerc. zootom., quater.</p> <p>Exerc. mineral., semel.</p> <p>Mineralog., quinquiens.</p> <p>Theor. funct. ellipt., bis.</p> <p>Calcul. variat., bis.</p> <p>Semin. math., bis.</p> <p>Cicero. orat. pro Cluentio, quater.</p> <p>Sophocl. Oedip. Colon., semel.</p> <p>Hist. poës. dramat. Angl., bis.</p> <p>Carm. de Beowulfo, ter.</p> <p>Semin. Angl., semel.</p>
XI.	<p>Ethic. christ., sexiens.</p>	<p>Ius publ. Germ., quater.</p> <p>Ius administr., semel.</p> <p>Introd. in proc. crim., semel.</p> <p>Proc. civ. part. alter., bis.</p> <p>Comparat. concil. Europ., semel.</p>	<p>Physiol. experim. p. I., sexiens.</p> <p>Exerc. clin. chir., sexiens.</p>	<p>Chem. techn., semel.</p> <p>Exerc. zootom., quater.</p> <p>Theor. funct. ellipt., bis.</p> <p>Calcul. variat., bis.</p> <p>Semin. math., bis.</p> <p>Isag. in philos., bis.</p> <p>Hist. social. et commun., semel.</p> <p>Hist. Graec., quater.</p> <p>Sophocl. Oedip. Colon., semel.</p> <p>Hist. liter. german. med. aev., quater.</p> <p>Exerc. Francogall., semel.</p> <p>Semin. Angl., semel.</p> <p>De fin. art. et literar., bis.</p> <p>Monum. sepulcr. Balt., bis.</p> <p>Antiquit. Pomeran., bis.</p>
XII.	<p>Schleiermachers vit., bis.</p> <p>De anima hum., bis.</p>	<p>Ius famil., semel.</p> <p>Ius ecclos. Evang. et Cath., quinquiens.</p>	<p>Curs. anat. path., bis.</p> <p>De vaccinat., semel.</p> <p>Theoria obstetr. art., ter.</p>	<p>Phys. experim. p. II., quater.</p> <p>Geograph. phys., bis.</p>

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE	PHILOSOPHICAE.
XII.	De relig. christ. semel. Job., quinquiens.	De font. iur. eccles., semel.	Policlin. paediatr., ter. Exerc. clin. gynaecol., ter. Exerc. clin. ophthalm., sexiens.	Hist. philos., quinquiens. Res a. 1658—1786 gest., quater. Hist. social. et commun., semel. Hist. tragoed. Graec., bis. Hist. poës. Graec., quater. Heroum Graec. fabul., ter. Exerc. Francogall., semel. Ling. Sanscrit. elem., ter. Text. select. ling. Sans- crit., semel. Ling. Indogerm. gramm. comp., bis.
II.		Exercit. iur. publ., semel.	Exerc. clin. propaed. chr., bis. Morbi cutan., bis. De syphil., bis. Exerc. obstetr. in phant., semel. Policlin. otiatr., ter.	
III.		Ius crim., bis. Ius gent., ter. Exercit. iur. publ., semel.	Diagnost. phys., ter. Ophthalmiatr., quater. Pathol. et therap. spec., bis. Curs. laryngoscop., se- mel. Morbi contag., bis. Medic. forens., ter. Exerc. clin. ophthalm., bis.	Phys. medic., ter. De nov. reb. phys., semel. Aëris phaenom. optic., semel. De planet., comet., me- teor., semel. Colloq. chem. pharm., bis. Exerc. botan. microsc., bis. Polit. oeconom., quin- quiens. De securit. publ., semel. Catulli carm., semel. Exerc. archaeol. et my- thol., semel.

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE.	PHILOSOPHICAE.
III.				Doctr. gramm. Indorum, bis.
IV.	Genesis, quinquieus. Prolegomena theol. dogm., bis.	Ius crim., bis. Conversat. iurid. Font. iur. Germ. in semin., semel.	Situs viscer, bis. Histol. et anat. micro- scop., ter Pharmakol., quater. Akiurg. gener. de fasciis, de instrum., quin- quiens. Histor. medic., semel.	Colloq. chem. pharm., bis. Exerc. botan. microsc., bis. De securit. publ., semel. Gramm. Attic. element. ter. Gramm. Arab., bis. Carm. Moallaqā, quater.
V.	De Messia, bis. De terra sancta, bis.	Convers. iurid.	Curs. physiol., bis. Chirurg. spec. p. I., qua- ter. Pathol. et therap. spec., semel. Morbi laryng., semel. Curs. laryngoscop., se- mel. Morbi mulier. p. II., se- mel. Morbi mulier., bis.	Exerc. philos., semel. Lotii analys., semel. Botan. gener., bis. Prosem. German., semel. Sem. German., semel. Carm. Gudrun, bis.
VI.	Exercitat. sem. theol. ad Vet. Test. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad Nov. Test. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad hist. eccl. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad theol. dogm. spect., semel. Exercitat. instit. theol. pract., semel. Exerc. soc. theol., semel.		Curs. physiol., bis. Diagnost. phys., bis. Path. et therap. spec., semel.	Exerc. philos., semel. Botan. gener., ter. Plantar. demonstr., semel. Semin. histor., semel. Prosem. German. semel. Sem. German., semel. Interpret. libri „Wealth of nations“, semel.

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE.	PHILOSOPHICAE.
VI.	Exercitat. societatis historico - theol., semel.			
VII.	Exercitat. sem. theol. ad Vet. Test. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad Nov. Test. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad hist. eccl. spect., semel. Exercitat. sem. theol. ad theol. dogm. spect., semel. Exercitat. instit. theol. pract., semel. Exercitat. societatis historico - theol., semel. Exerc. soc. theol., semel.			Semin. histor., semel. Interpret. libri „Wealth of nations“, semel.
Hor. def.	Grammat. hebr., bis vel ter. Res assyriacae, bis. Archaeol. eccl., bis. Descript. sacr., semel.		Capp. sel. anat. hum., semel. Usus microscop., semel. Exerc. physiol. et histol., sexiens. Chirurg. gener., bis. De vitiis locut., semel. Relat. policlin. med., se- mel. Diagnost. obstetr., semel. Curs. hygien., bis.	De sel. chem. loc., semel. Praxis chem., sexiens, duodeciens, triciens. Chem. physiol., ter. Nutriment. exam. chem., semel. Plant. officin., bis. Exerc. geograph., semel. De primit. gen. human., semel. Exerc. leg. cod. latin., bis Exerc. Aristotel., bis. Exerc. theodisc., semel. Exerc. Franc. recent., bis. Semin. philol., semel.

SCHOLAE INDICE HORARIO DESCRIPTAE.

HOR.	THEOLOGICAE.	IURIDICAE.	MEDICAE.	PHILOSOPHICAE.
Hor. def.				<p>Gramm. Pers., bis.</p> <p>Text. ling. Sanscrit., bis.</p> <p>Goethei carm. „Faust“, semel.</p> <p>Shakespeari „As you like it“, bis.</p> <p>Isag. in stud. ling. Angl., bis.</p> <p>Schilleri bell. 30 ann. in Angl. vert., bis.</p> <p>Art. music. doctr. univ., bis.</p> <p>Ars delineandi, quater.</p> <p>Exerc. gymn., bis.</p> <p>Ars rudib. batuendi.</p>